

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6116 ST. CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103

Vol. LXX

Spalis - October 10, 1985

Nr. 39

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Tiesa po 55 metų...

...ar tik aktuali disinformacija?

Vytautas Meškauskas

Ar patikėsit, kad Smetonos laikais kunigams Lietuvoje buvo sunkiau negu... Stalino laikais? Vargu, bet atrodo, kad tai nori įrodyti kažkokių anonimių SAULĖS draugijos narių ir auklėtinių išleista knyga, spausdinta Draugo spaustuvėje: Konstantinas Olšauskas ir jo teismo byla. Jos irgi anoniminis autorius ją parašė Lietuvoje. Jai tur būt skiriamas toks paaiškinimas:

"Tuometinės spaudos prel. Olšauskas buvo labiau niekinimas, negu kunigai Stalino laikais."

Na, ir mes tuos laikus truputį pažinom, tai galime palyginimą įsivaizduoti. Bet ar iš tikro taip buvo? Kaip žinia, prel. Olšauskas buvo dvejų Lietuvos teismo instancijų — Kauno Apygardos Teismo ir Vyriausiojo Tribunolo — pasmerktas už tūlos Ustjanauskienės nužudymą. Savaime aišku, kad tai buvo nemaža sensacija. Bolševikai naudojo ją savo propagandai. Jau 1961 m. buv. L. ŽINIŲ reporteris Kauneckis parašė dokumentinę apibraižą, kurios neseniai pasirodė trečia laida 20,000 tiražu. Taip pat buvo susuktas filmas 'Devyni Nuopolio Ratai'. Prieš tai pasisakė Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos 63 Nr., kur, atrodo, tas pats autorius apgailestavo: "sunku tikėtis, kad prelatas Olšauskas dabartiniu laiku būtų reabilituotas." Kas verčia prileisti, kad autorius gal galvojo, jog kaltę už nuteisimą primetus tautininkams, bolševikams apsimokės jį reabilituoti? Gali taip pat būti, kad išnaudojus tą temą krašte, dabar kam nors rūpi ją panaudoti išeivių tarpe. Kad knygoje kažkaip bandoma sumėtyti pėdsakus, įrodo daug išsireiškimų. Pvz., kad ir toks teikimas:

Bent kiek atslūgus priešbolševikinei aistrai, šių eilučių autorius, bandė įkalbėti adv. Tumėną... atnaujinti bylą."

Ką bendro turi 'priešbolševikinė aistra' su ta byla. (Autorius turi galvoje gruodžio 17 d. perversmo laikotarpį). Jis išskaičiuo-

ja persekiotus krikščionis demokratų, kurių tarpan norėtų įrašyti ir prelatą. Nors autorius dedasi prelato draugu, kai kurios jo suminėtos smulkmenos sukelia abejonių. Pvz. kalbėdamas apie jo tautinę kilmę 17 psl. teigia:

"Olšausko sesuo Domicelė Dirmantienė ir vėliau paliko lenkuojanti ir tai nenuostabu..."

Iš tikro ji išauklėjo gražią lietuvišką šeimą. Su sūnum kurį laiką buvau jėzuitų gimnazijoje, duktė buvo ateitininkė, 'Giedros' korporantė, o vyras visų gerbiamas gen. prof. Stasys Dirmantas, kurį laiką Smetonos krašto apsaugos ministris! Tas paskutinis postas gal ir paaiškino, kam reikėjo paminėti 'sulenkėjimą', bet apie tai vėliau.

Bylos esmė tokia. Olšauskas galėjo turėti motyvą ir progą nužudymui. Tai buvo konstatuota tardyme, kuriam, anot autoriaus vadovavo Kaune miesto tardytojas "šlėktelė žostautas, prokuroras eseras J. Byla, padedant 8 provincijos tardytojams ir 15 kriminalinės policijos pareigūnų". (Isidėmėtini epitetai prie pareigūnų pavardžių). Jie apklausinėję 200 liudininkų. Autorius teigia:

"...toks didelis iš visos Lietuvos žmonių apklausinėjimas buvo daromas propagandos prieš Olšauską sumetimais."

Jei autorius nori įrodyti,

(Nukelta į 2 psl.)

Dosnūs Dirvos rėmėjai

Dr. Leonas ir Irena Kriaučeliūnai, veiklūs visuomenininkai ir dideli tautinės spaudos rėmėjai, Dirvos 70 metų sukakties proga paaukojo 5000 dolerių. Dr. Leonas Kriaučeliūnas, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas ir Dirvos 70 metų sukakties minėjimo komiteto pirmininkas, už savaitės po Dirvos pokylio Chicagoje, spalio 19 d. skrenda į Los Angeles dalyvauti ten rengiamame Dirvos sukakties minėjime.

KALIFORNIJOS RESPUBLIKONŲ PARTIJOS

SUAŽIAVIMAS

Antanas Mažeika

S.m. rugsėjo 6,7,8 dienomis San Diego mieste įvyko Kalifornijos Respublikonų Partijos suvažiavimas, kuriame dalyvavo komiteto nariai, bendradarbiai (associate members) ir

svečiai - viso apie 3,000 asmenų.

Suvažiavime dalyvavo šie lietuviai: iš San Francisco - inž. Vytautas Šliupas; iš Los Angeles - Liucija Mažeikienė, Vytautas Vidugiris, Vincas Skirius, Antanas Mažeika; o šeštadienį, iš San Diego apylinkės, prisidėjo respublikonai Kazimieras Prišmantas, Marytė Skirgudaitė, Henrikas Gordeckas, Valdas Graužinis, Stanislovas Damulis ir Julijonas Ožinskas.

Penktadienį, po registracijos, prasidėjo įvairių komisijų posėdžiai, kuriuose lietuviai - kaip tų komisijų nariai - aktyviai dalyvavo. Šis suvažiavimas mums, lietuviams, buvo reikšmingas tuo, kad prieš suvažiavimą pirm. Liucija Mažeikienė išsiuntinėjo prašymą su reikiama dokumentacija, kad Kalifornijos Lietuvių Respublikonų Sąjunga gautų Respublikonų Partijos Charterį.

Taigi, tai buvo gera proga susitikti su reikiama pareigūnais ir reikala pastūmėti pirmyn. Tuo klausimu šeštadienio rytą pasisiekė turėti posėdį su Centro Valdybos vykdomojo komiteto nariais Joe Crosby ir Joyce Van Schaack ir, išsprendę kai kurias problemas, gavome užtikrinimą, kad Charterį gausime sekančiame suvažiavime, kuris įvyks kitų metų kovo mėn. Santa Clare mieste. Gavus tokį užtikrinimą buvo malonu ir smagu dalyvauti tolimesnėje programoje.

Penktadienio vakare įvyko sen. Pete Wilson priėmimas, kuris San Diego miesto vardu pasveikino visus dalyvius, linkėjo darbingo suvažiavimo ir ragino gerai pasiruošti sekančių metų rinkimams. Vienas iš svarbiausių uždavinių - rinkimai į senatą ir į šią vietą

(Nukelta į 3 psl.)

Po vieno posėdžio pirm. Liucija Mažeikienė su vykdomojo komiteto nariais: Joyce Van Schaack ir John J. McCarthy, PhD.

Tiesa po 55 metų...

(Atkelta iš 1 psl.)

kad byla buvo 'sufabrikuota', tai jis tą didelį kvotoje ir tardyme dalyvavusių pareigūnų skaičių turėjo nutylėti. Juk jei būta sąmokslas, jame turėtų dalyvauti galimai mažesnis skaičius, kad vienas kuris vėliau neišsiplepėtų. Visa tai kalba už tai, kad šis atsitikimas valdžią užklupo visai netikėtai. Čia reikia pastebėti, kad priešingai autoriaus ir dabar vėl kai kur pasigirdusiems teigimams, kunigai Lietuvoje buvo labai gerbiami, o ypač tokie kaip prelatas, prisidėjęs prie tautinio atgimimo. Už tat man labai sunku prileisti, kad kvotėjai ir tardytojai būtų norėję tyčia pabloginti tardomojo būklę. Greičiau jie būtų jam padėję, jei jis tik galėtų patiekti 'alibi', įrodyti, kad nusikaltimo metu jis buvo kitoje vietoje. Labai sunku patikėti, kad teismas, ypač Vyr. Tribunolas būtų gavęs kokių nurodymų iš teisingumo ministerijos. Sykį jau paskirtą Tribunolo teisėją sunku nušalinti.

Autorius bara ark. J. Skvirecką, kad jis, 1928 m. rugsėjo 16 atradus Ustjanauskienės lavoną, nelaukdamas tardymo ir teismo pabaigos jau spalio 2 d. pranešė Olšauskui, kad jo dalyvavimas kapitulės posėdžiuose nepageidaujamas, o sekančių m. sausio 14 atleido iš prokuratoriaus — arkivyskupijos turtų val-

dytojų pareigų. Apleisdamas tas pareigas Olšauskas sau paskolino 111,178 litus ir 39 centus...

Pagal autorių, 1929 m. pavasarį adv. Tumėnas gavo laišką ir kažkokio Razu-mavičiaus, tuo laiku gyvenusio Prahoje. Jis pranešęs, kad jis žinąs kas nužudė Ustjanauskienę. Nuvykusiam į Pragę Tumėnui jis pasakė, kad ji buvusi lenkų šnipė, ir lenkų saugumas, bijodamas išdavimo, ją nužudė. Razumavičius tarp kitko pasakęs, kad lenkai turi dar šnipą šaulių Sąjungoje, tūlą Vilkicką, kuris vėliau buvo lenkų išduotas ir mūsų sušaudytas.

Kas galėtų patikėti, kad lenkamams prireikė kaip tik tokios šnipės? Čia prisimintas ankstyvesnė autoriaus užuomina, kad Olšausko sesuo 'liko lenkuojanti'. Ustjanauskienė kažkada buvo jos mokytoja, o dabar jos vyrui turint svarbų postą, ji gal galėjo tuo keliu gauti kokių žinių?

Dėl tos naujos versijos Vyr. Tribunolas išklausęs liudininkus nutarė: "Naujai iškelta versija būk jos bendravimas su šnipais kaip buvo savaimė nepatikima, taip negražiai sugriuvo Tribunolo posėdyje."

Pagaliau atėjo laikas tikrai bombai. Autorius rašo, kad 1944 m., kada vokiečiai traukėsi, atėjo į Vilniaus arkivyskupijos Kurią trys lietuviai vyrai ir sako:

"Mes esame prel. Ol-

šausko teisėjai. Viskas toje byloje buvo sufabrikuota. Mes buvome priversti jį nuteisti be jokių įrodymų, neteisingai. Dabar mus verčia mūsų pačių sąžinė tai atšaukti. Todėl atėjome čia į Kurią. Mes galime ir savo parašais paliudyti, kad neteisingai nuteisėme. Gal mes dabar per karą kur nors žūsime. Todėl prašome paskelbti tiems, kad prel. Olšauskas neteisingai nuteistas..."

Neliko nei pavardžių, nei parašų. Autorius tik pagal Teisininkų Kalendorių nustatė, kad Teisingumo žinyboje 1943 m. dirbo šie Olšausko byloje sprendėjai: J. Grigaitis, apygardos teismo pirmininkas, J. Staškevičius, Vyr. Tribunolo teisėjas ir J. Valtys Trib. e. p. prokuroras. Jei jie tikrai jautė padarę neteisę, kodėl tylėjo iki savo mirties? Pagaliau juk išliko visa byla!

Pats autorius pratarmėje rašo, užėjęs pas Tumėną paraginti jį iš naujo kelti bylą:

"Kaip daugeliui žinoma, Tumėnas buvo geras advokatas, bet labai liguistas ir flegmatiškas. Jis atsakė: "Tai, tai — bažnytinė vyriausybė nepripažino teismo sprendimo Olšausko byloje, tai katalikams to ir pakanka. Ši byla visuomenėje jau užmiršta. (Tai buvo turbūt 1931-32 m. — vm). Kelti ją iš nau-

Iš kitos pusės

DRAUGE einą Antano Masionio atsiminimai apie nepalūžusią ateitininkų dvasią yra tikros aukso kasyklos šiai šilčiai. Ką jis prisimena vienaip, aš atsiminu kitaip. Žinoma, ne jos asmeninius pergyvenimus, bet bendrą politinę padėtį. Vienoje vietoje jis prisimena karo stovį, leidusį panaudoti komendantus ateitininkų moksleivių 'persekiojimui'. Girdi, karas jau seniai buvo pasibaigęs. Jis teisingai pastebi, kad karo stovis veikė per visą krikščionių demokratų valdymo laikotarpį, kairiųjų valdžia jį panaikinusi, bet pikti tautininkai vėl be reikalo įvedė.

Iš tikro karo stovio panaikinimas buvo viena iš pirmųjų M. Slezevičiaus vyriausybės žygių. Vyriausybė buvo sudaryta 1926 m. birželio 14 d., o karo stovis buvo panaikintas to paties mėnesio 17 d. Lygiai už 6 mėnesių toji vyriausybė buvo nuversta. Galima manyti, kad karo stovis nuo perversmo būtų atbaidęs. Iš viso tauta norėjo daugiau drausmės. Kaip baisu buvo gyventi be karo stovio, parodo kun. Krupavičiaus žodžiai 1926 m. gruodžio 30 d. (Pagal V. Sidzikausko formulę seimas dar veikė kurį laiką ir po perversmo). Kun. Krupavičius teigė:

"...Reikėjo dar vienos dienos, kad mes turėtumėm čia nebe Lietuvos vėliavą, bet svetimos valstybės vėliavą, (dešinėje karštas pritarimas), kad mes stovėtum ant Lietuvos nepriklausomybės kapo. Naujoji vyriausybė kaip tik laiku paėmė Lietuvos valdymo vairą į savo rankas ir nukreipė Lietuvos gyvenimą nuo tos Lietuvai parengtos pražūties."

Ar reikia geresnio perversmo pateisinimo? Kun. Krupavičius tačiau nenorėjo suprasti, kad aktyvūs sukilėliai, kurie rizikavo savo gyvybėmis, kaip beveik visą Centro ir Rytų Europą, buvo nusivylę seimine tvarka ir tikėjosi kitos, geresnės, ne iš kurios nors partijos, tautininkus įskiriant, bet asmeniškai iš Smetono ir Voldemaro, kuris tame pačiame III seime teigė, kad valdžia panašiai kaip dabar Bendruomenė turi priklausyti ne partijom, bet tautai! Tai aišku turėjo vesti prie konflikto su KD partija, kuri norėjo sau dalies valdžioje, proporcingos jos didumui. Kadangi politikai visados dangstosi gražiais obalsiais, tokioje situacijoje valdžia turėjo jausti pavojų ne tik iš kairės, bet ir iš kitos pusės. Kas bus, jei šūkio 'Viską atnaujinti Kristuje' skelbėjai tai bandys pradėti ne nuo savęs, bet valdžios...

jo sukelti kairiosios ir geltonosios spaudos insinuacijas, šmeižtus, dėl to katalikiškai visuomenei nebūtų daug naudos..."

Savo buvusio profesoriaus Tumėno niekados nesamdyčiau savo advokatu, bet čia jis pasakė teisybę, kurią apsvastyti turėjo ir šios knygos leidėjai. Visados galima prileisti, kad teismas nuteisė neteisingai, bet tai reikia bandyti įrodyti, o ne teisintis tuo, kad Smetona buvo liberalas (!), o Voldemaras ir Tūbelis masonai. Mūsų atveju iš tos knygos prel. Olšauskas išėjo daug juodesnis, negu aš ir kiti bendralaikiai jį atsimename. Ar tai ir buvo tos knygos tikslas?

KONSTANTINAS OLŠAUSKAS ir jo teismo byla. Išleido 'Saulės' draugijos nariai. Spaudė Draugo spaustuvė 1985 m. 142 psl.

3000 DOLERIŲ UŽ

MOKSLO VEIKALĄ

JAV LB Kultūros taryba 1985 metų Lietuvių Bendruomenės literatūros premiją skirs už 1983 - 1984 - 1985 metais išleistus liuanistinės tematikos humanitarinio turinio mokslo veikalus, arba eseistinių straipsnių rinkinius.

1. Premijos siekti gali ir ne-

spausdinti veikalai, rankraščiai, nesvarbu, kada parašyti.

2. Premijai bus priimami ne tik lietuvių, bet ir anglų kalba parašyti veikalai.

3. Paskutinė data veikalams įteikti — 1985 m. gruodžio 31 dieną.

4. Pageidautina, kad rankraščiai veikalai būtų parašyti mašinėle. Tačiau bus priimami ir lengvai išskaitomi ranka rašyti veikalai.

5. Kiekvieno rankraščio pakanka atsiųsti po vieną nuorašą, bet kiekvieno spausdinto veikalo siunčiama po penkias knygas. Jas, jei norės pasilikti vertinimo komisijos nariai. Visi rankraščiai bus grąžinami jų autoriams.

6. Apie gautas siuntas bus pranešta siuntėjams. Už paštuose užkliuvusias ar dingusias siuntas Kultūros taryba neatsako. Jų ieškojimu rūpinasi patys siuntėjai.

7. Prie kiekvieno veikalo pridedamas lydraštis su autoriaus pavarde, adresu ir telefono numeriu.

8. Premijos siekti gali viso pasaulio lietuvių išeivijos kūrėjai.

Šios premijos siekiančius veikalus siųsti vertinimo komisijos pirmininko adresu: Dr. Augustinas Idzelis, 17916 Hillgrove Road, Cleveland, Ohio 44119.

JAV LB Kultūros Taryba

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
DIE MAKER

NEED 1 Die Maker and 1 Die Repairman NOW. We have many new projects. Regular overtime.

Call NOW 216-731-9333

STAMCO INDUSTRIES

26650 LAKELAND BLVD.

EUCLID, OHIO 44132

(38-40)

LIETUVIŲ EKONOMINĖ KONFERENCIJA

[vyks Floridoje, MARCO ISLAND kurorte

Š. M. LAPKRIČIO 9-10 DIENOMIS

Pskaitų temos:

- Investavimų filosofija ir praktika.
- Kompiuterių pritaikymas privačiam biznyje.
- Derėguliacijos pasėkos Amerikos ekonomijai.
- Lietuvių profesionalų ir verslininkų užduotis.

Taip pat bus pašnekėsiai apie kuriąmą lietuvių centrą Lemonte, investavimo galimybes Marco Island ir t.t.

Numatyti prelegentai: Vytautas Vebeliūnas, dr. Tomas Remeikis, dr. Juilus Maldutis, dr. Jonas Ulėnas, architektas A. Kerelis ir kt.

Moderatoriai: dr. prof. Rimas Vaičaitis ir visuomeninės tarnybos žinovas Vaclovas Kleiza.

Konferencijai yra užsakyti butai Beach Club of Marco kurortiniam viešbutyje, kuriame dalyviai galės pasisvečiuoti porai dienų, arba ilgiau patostogauti. Laikui pajvairinti, numatytos įvairios ekskursijos ir kitos pramogos.

Dėl smulkesnių informacijų prašoma kreiptis į "Lito" bendrovės įstaigą New Yorke: Litas Investing Co. 86-01 114th Street, Richmond Hill, N. Y. 11418. Telefonas: 718-441-2811, arba 718-441-6799.

Dėl viešbučio rezervacijų ir lėktuvo bilietų kreiptis į Vytis International Travel Service, 2129 Knapp Street, Brooklyn, N. Y. 11229, arba telefonuoti 718-769-3300.

Kelionės ir pragyvenimo išlaidos kvalifikuojasi nurašymui nuo valstybinių mokesčių.

Ekonominę Konferenciją rengia "Lito" bendrovė ir Federalinė Lietuvių Kredito Unija KASA.

Visi lietuviai kviečiami dalyvauti.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)POSTMASTER: Send address changes to DIRVA,
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly
by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription
per year \$17.00. Single copy 35 cents.Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro numerio
kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu
nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai
grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija
neatsako.

Lietuviška vaga

amerikoniškoj dirvoj

DIRVOS 70 m. sukakties proga

Vytautas Alantas

Buv. "Lietuvos Aido" vyr. redaktorius

Dar gyvendamas Lietuvoje girdėdavau apie išeinantį Amerikoje lietuvišką laikraštį "Dirva" ir stebėdavau tokiu "žemdirbišku" jo pavadinimu, labiau tinkančiu ūkininkų ar agronomų organui kaip visuomenės laikraščiu. Tik atvažiavęs į šį kraštą ir arčiau susipažinęs su redaktoriumi bei pačiu laikraščiu supratau to pavadinimo simolinę prasmę. Pirmieji lietuviai ateiviai buvo žemdirbiai, tad, ir perplaukę vandenyną, pūrenu lietuviško žodžio bei kultūros dirvą, neleidami nuvysti atsivežtiems lietuvių daigams. "Dirvos" kūrėjai priklauso prie lietuvių spaudos pradininkų Naujame Pasaulyje. Mes, atkile į šį kraštą po Antro pasaulinio karo, čia radom tvirtas lietuvių spaudos tradicijas. Ilgainiui laikraščių redagavimas perėjo į naujųjų ateivių rankas, pasitaisė kalba ir pajvairėjo turinys, bet, žinoma, naujas pastatas buvo statomas ant senųjų pagrindų, nors netrukus ir naujieji ateiviai ėmė laisti savo laikraščius. Tarp kitko pastebėtina, kad niekad Amerikos lietuvių spauda nebuvo tokia gausi ir įvairi, kaip įsikūrus čia naujiems ateiviams. Be to, pagausėjo ir lietuviškų knygų leidimas. Itin suklestėjo romanai.

"Dirvoje" surašyta lietuvių išeivių istorijos dalis. Savaitraštyje atsispindėjo lietuvių kultūrinis, visuomeninis, organizacinis ir ideologinis gyvenimas. Keitėsi redaktoriai, kiekvienas jų įnešė į laikraščio redagavimą savo individualinius niuansus, įvairėjo turinys, net techninis leidinio apipavidalinimas keitė formą, betgi tautinės minties ideologinė linija liko ta pati. "Dirvos" pirmame puslapyje įrašyti žodžiai "Tautinės minties lietuvių laikraštis" rodo redaktorių ir leidėjų ištikimybę tautinei minčiai. "Dirva", kaip sakoma, visada stovėjo tautos reikalų sargyboje ir palankiai informavo savo skaitytojus apie Lietuvos gyvenimą.

Gal čia būtų pravartu tarti keletą žodžių apie tautinės ideologijos šaltinius. Tautinė ideologija gimė ir ėmė formuotis pradėjus eiti "Aušrai" 1883 m. Dr. V. Kudirka, dr. J. Basanavičius, dr. J. Šliūpas ir kiti buvo tos ideologijos pradininkai. 1914 m. išėjo A. Smetonos redaguojamas literatūros, dailės, mokslo ir politikos žurnalas "Vairas". Kilus ideologiniams ginčams tarp leidėjų ir redakcijos, Smetona pasitraukė ir ėmė leisti naują "Liberalinės vidurio srovės laikraštį" (L. E. XXXII t.). Toliau "Vairas" visai keičiamas ir trunkamas ėjo iki nepriklausomybės pabaigos. Noriu pasakyti, kad, "Dirvai" pasirodžius Amerikoje,

tautinė srovė jau buvo įsigėgėjusi ir įleidusi šaknis Lietuvos visuomenėje. Naujam laikraščiu teko tautinę mintį prigydyti ir toliau brandinti svetur.

Mūsųose kalba apie spaudą yra tokia tema, kuri niekad nenuveina nuo periodikos puslapių. Tas klausimas buvo aktualus ne tik išeivijoje, bet ir Lietuvoje. Mums ir tėvynėje atrodė, kaip atrodė ir išeivijoje, kad tautiečiai per mažai prenumeruoja ir skaito. Lietuvos žurnalistų sąjungos valdyba net anuomet paskelbusi konkursą sugalvoti šūkiui, kuris padėtų išjudinti visuomenę labiau susidomėti spauda. Iš daugelio atsiųstų pasiūlymų laimėjo šūkis, kad "laukinis žmogus laikraščiu neskaitytų". Posakis iškart pasidarė populiarus, buvo cituojamas spaudoje ir minimas privačiuose pokalbiuose, kaip humoristinis spaudos neskaitytą tautiečio apibūdinimas. Gal tas konkursas ir ne ką tepadėjo pagyventi laikraščių skaitymą, bet jis rodo, jog ir anais laikais mes nevengėme pasijuokti iš savo trūkumų.

Mums, atsikūrusios Lietuvos jaunimui, spaudos meilė ir pagarbą buvo skiepijama mokyklos suole. "Aušros" knygnešio gadyne mes pripratome važduotis, kaip didvyrišką tautos kovą už spausdintą lietuvišką žodį. Kaip mes branginom ir gerbėm spaudą, rodo anais laikais dažnai kartojamas aforizmas, kad "Lietuvai laisvę iškovoję plunksna". Taigi, naujųjų laikų Lietuvos istorijos neįmanu įsivaizduoti be lietuviškos spaudos. Lygiai kaip ir lietuvių išeivių istorijos Amerikoje neįsivaizduosime be spausdinto žodžio. Mūsų išeivija be savo spaudos seniai būtų "iškeliauvusi į istoriją".

Apie spaudos svarbą bei reikšmę tiek buvo prikalbėta, kad kartotis čia gal ir neberekėtų. Tik visada primintina, kad laikraštis mums yra tautinės kultūros pažangos stūmėjas bei įkvėpėjas, lietuvių gaivintojas, tautos laisvės šauklys ir tautos ateities laisvės vizijos skelbėjas. Ir dar itin reikia pabrėžti, kad mums, išeiviams, jis yra mūsų visų po pasaulį išsibarščiusių tautiečių glaudintojas, tarėjas, mūsų gretų cementuotojas. Mes jaučiamės vieningesni, sakyčiau "lietuviškesni" susižinodami per spaudą vienas su kitu. Tai yra senos, bet visada prisimintinos tiesos. Skelbdama vidurio srovės tautinę mintį, "Dirva" tą ideologiją prigydyt išeivijoje ir jungė bendraminčius daiktan. Šiandien ji su pasididžiavimu gali pažvelgti į išvartą lietuvišką tautinę vagą ir įdėtą indėlį į lietuvišką kultūrą.

Aš bendradarbiauju "Dirvoje" nuo pat atvažiavimo į šį kraštą

KALIFORNIJOS RESPUBLIKONŲ PARTIJOS SUVAŽIAVIMAS...

(Atkelta iš 1 psl.)

turime labai daug gerų kandidatų. Turime pasirinkti tą, kuris tikrai laimėtų prieš dabartinį demokratų sen. Allan Cranston.

Po sen. Pete Wilson kalbos, pirm. L. Mažeikienei pavyko susitikti su senatoriu ir užklausti, ką jis yra padaręs OSI klausimu, nes lietuvių delegacija per Respublikonų Tautybų suvažiavimą Washingtono paliko jo įstaigoje tuo reikalu raštą. Atsakė, kad jis tokio rašto nematė ir patarė pasiūsti dar kartą tą medžiagą į jo įstaigą, pažadėdamas šį kartą padėti.

Sekė įvairių kandidatų priėmimai. Buvome labai šiltai priimti prof. Arthur Laffer, Kongreso narės Bobbi Fiedler, TV komentatoriaus Bruce Herschensohn, Kalifornijos Respublikonų Partijos pirm. Mike Antnovich ir kt. Visi gerai pažįsta lietuvių problemas, tačiau šį kartą bandė gauti mūsų rinkiminės paramos.

Seštadienio rytą pagrindinėje sesijoje kalbėjo gubernatorių George Deukmejian. Didžiulė salė buvo pilna delegatų ir svečių, bet kas svarbiausia, tai kad didesnė dalis - jaunoji karta su dideliu noru jungiasi į respublikonų veiklą. Gubernatorius - geras kalbėtojas - per tris metus gubernatoriavimo įrodė, kad jis moka ne tik kalbėti, bet ir gerai dirbti. Savo kalboje supažindino dalyvius su atliktais darbais,

prieš 36 metus. Pažinojau visus redaktorius, bet turbūt mano ilgiausia pažintis bus su dabartiniu redaktoriumi Vytautu Gedgaudu, kuris redaguoja laikraštį jau 26 m. Kai dabar peržvelgiu juos visus, man susidaro įspūdis dabartinį redaktorių būsiant patį liberaliausią ta prasme, kad "Dirvos" puslapiuose randa vietos ne tik tautinės srovės, bet ir kitų pakraipų veikėjų pasisakymai. Tuo požiūriu redaktorių manding laikosi tradicinės linijos su aiškia tendencija jungti kūrybines jėgas į bendrą darbą. Švenčiant jubiliejų ir žvelgiant ateitin gal ir būtų pravartu pageidauti aiškesnio atsiri-bojimo nuo lietuviškos vienybės drumstėjų, kurie vis dar tebelaukina šunis ir iš įsibėgėjimo negali susilaikyti nemedžioję raganų...

Šis "Dirvos" sukaktuvių minėjimas yra ypatingas ir tuo, kad siejamas su laikraščio techninio atsinaujinimo galimybėmis. Sukaktuvinis vėjus, manau, sukelia pakankamai lėšų savaitraštį techniškai panaujinti. Tai ypatingai svarbu, pageidautina ir linkėtina, nes laikraščio spausdinimo moderninimas yra būtinas jo pažangai. Technškai apsišarvavusi "Dirva" galėtų dar sėkmingiau siekti savo tikslų, būtent, puoselėti lietuvių ir tautinę mintį, jungti lietuvių darnion visuomenę, skelbti tautos laisvės idealą, vaduoti tėvynę iš raudonosios nelaisvės, skelbti būsimos Lietuvos viziją ir ypatingai rūpintis mūsų jaunimo lietuviška ateitimi.

Tegul man bus leista, kaip senam "Dirvos" bendradarbiui, Sukaktuvininke pasveikinti ir palinkėti, atsinaujinus techniškai, toliau sėkmingai ir veržliai vartoti lietuvių ir tautinės minties bei kultūros vagą, puoselėjant tautos laisvės idealą ir nepailstant skelbti Lietuvos ateities viziją. Kad lietuviška vaga amerikoniškoj dirvoje būtų gilinama ir plečiama!

(Iš Dirvos sukaktuvinio leidinio 1985 m.).

davė kelis palyginimus, o svarbiausia - ragino visus dar stipriau dirbti ir išrinkti daugiau respublikonų į valdiškas pozicijas. Jo kalba buvo palydėta ovacijomis, o rengėjai paleido didelį skaičių balionų, kas sudarė gana ispūdingą vaizdą.

Per priešpiečius pagrindinę kalbą pasakė senatorius Pete Wilson. Priešpiečių tikslas buvo pagerbti jaunų respublikonų vadus.

Popietinių sesijų metu mes lietuviai buvom mažiau užimti. Tad ta proga buvo pakvies ti San Diego apylinkėje gyvenantieji lietuviai respublikonai į šį suvažiavimą, su tikslu juos daugiau supažindinti su Kalifornijos Lietuvių Respublikonų veikla ir padėti susior-ganizuoti į vieneta, kaip mūsų Sąjungos skyrių-padalinių. Siame susirinkime buvo išrinkta valdyba, kuri apsiėmė pagyvinti lietuvių respublikonų veiklą San Diego apylinkėje. Į valdybą dalyviai išsirinko Henriką Gorodecką pirmininku, Kazimierą Prišmantą vicepirmininku ir Marytę Skirgaudaitę sekretorės-išdininke pareigoms. Siame susirinkime dalyvavo ir San Francisko lietuvių respublikonų skyriaus pirmininkas inž. Vytautas Šliupas.

Vakare - banketas. Jame dalyvavo apie 1,000 žmonių. Salė ir stalai gražiai papuošti, o muzika linksmino ir taip gerai nusiteikusią publiką. Nors ir didelė minia, tačiau teko susitikti ir pasidalinti keliais žodžiais ir su lietuvių prieteliu Robert Philobosian, kandidatuojančiu šį kartą į Kalif. Gen Attorney poziciją, ir su Mike Antonovich, kuris kandidatuoja į senatą. Vytautui Vidugiriui teko pakalbėti su senatorium Pete Wilson.

Sekmadienio rytą vyko rezoliucijų priėmimas ir suvažiavimo uždarymas.

Respublikonų Partijos suvažiavimai mums, lietuviams respublikonams, yra gana naudingi, nes savo dalyvavimu parodome, kad mes ne tik mokame savo reikalus kelti ir prašyti paramos, bet ateina-me partijai į pagelbą jos rinkiminėje akcijoje - dirbdami joje, ieškodami daugiau naujų narių ir padėdami sukelti daugiau lėšų rengdami piniginius vajus. Taigi nenuostabu, kad esame vis dažniau atpažinti ir per tai, esant reikalui, galime savo lietuviškas problemas sėkmingiau iškelti.

• Jei nebūčiau Jonas, būčiau Ciceronas, — taip rašo Balys Pavabalys savo naujojo satyrinių eilėraščių knygoj Milžinai ir slibinai. Daugeliui ši knyga patiks. Kai kam gal ir ne. Bet susipažinti su ja pravartu visiems. Užsisakoma šiuo adresu: L. Žitkus, 81 Vermont St., Brooklyn, N. Y. 11207. Kaina 5 dol. Siuntimo išlaidoms pridedamas 1 dol.

OCCUPATIONAL THERAPISTS

Progressive OT department serving 575 bed medical center and expanding Patricia Neal Rehabilitation Center has immediate openings in rehab, acute care, out patients and home health. Competitive benefits and pay. Inquiries: Marilyn Dilsaver, OTR. (615) 971-1135

FORT SANDERS REGIONAL MEDICAL CENTER
1901 CLINCH AVE.
KNOXVILLE, TENN. 37916
EOE (39-45)

OWNER OPERATOR (3)

Very busy truck carrier requires exp'd operators for our

YOU PROVIDE:

- Tank truck experience
- Good equipment with pump
- Dependable service

WE PROVIDE:

- Financial stability
- High mileage pay
- Optional medical & dental ins.
- Detentions paid
- Free permits
- Discount fuel program
- Our 40 yrs. exp. insures success.

Call Mr. HOFF 201-381-6400
QUADREL TRUCKING CO.
1603 HART ST.
RAHWAY, N. J. 07065

SEIMINĖ IR PREZIDENTINĖ LIETUVA

JONAS ŠVOBA

Nepriklausomos Lietuvos istoriniai įvykiai. Išleido Vilties leidykla. Mecenatas — ALT S-gos Detroito skyrius. 424 psl. kietais viršeliais. Kaina 10 dol. Gaunama Dirvoje ir pas knygų platintojus.

— — — — — A T K I R P T I — — — — —

DIRVA

P. O. Box 03206

Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu 10 dol. ir prašau atsiųsti man Jono Švobos knygą Seiminė ir prezidentinė Lietuva.

Pavardė ir vardas

Adresas

■ Laiškai Dirvai

SOVIETINIAI RINKIMAI NEPASLEPIA SAVIVALĖS

Ištatai nusako organizacijos tikslą, jam siekti priemonės, jos sąrangą, paskirsto darbą paskiriems organams, apribodami jų įgaliojimų apimtį, kad vadovybė laikytųsi teisėtos tvarkos ir nešėmininkautų savavališkai. Tačiau Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos valdyba nebe pirmas kartas bando ištatais uždanguoti savo savivalę. Ana, DIRVA Nr. 32 (1985 m. rugpjūčio 15 d.) paskelbė, kad, trims Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Tarybos nariams — V. Olienei, J. Mocui ir J. Sirusui — mirus, sąjungos valdyba paprašiusi tarybos narių korespondenciniu būdu patvirtinti sąjungos valdybos nutarimą papildyti tarybos renkamų narių skaičių iki 15. Balsų dauguma į tarybą esą išrinkti J. Petronis, Algis Sperauskas ir Juozas Žvynys.

1. Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos ištatai čia aprašyto tarybos narių rinkimų būdo nenumato, ir todėl šitie rinkimai yra neteisėti. Pagal tautinės sąjungos įstatų (ne statuto, kaip DIRVOJE rašoma) 8 str. 1 p. "Sąjungos Tarybą sudaro: (1) 15 seimo rinkimų atstovų (mano pabraukta. Br. N.), (2) garbės nariai, (3) Buvę Sąjungos pirmininkai..." Vadinas, tarybos narius renka pats seimas ir šios savo galios ne-deleguoja jokiam kitam organui. Įstatų 7 str. 4c p. nuostatas, nurodytas šio neteisėto nutarimo pagrindu, neturi nieko bendra su tarybos narių rinkimais ir jokių būdu jis nesuteikia valdybai prerogatyvų, bet atvirkščiai — ją suvaržo. Tas nuostatas skamba šiaip: "Sąjungos valdybos nutarimas reikalingas tarybos patvirtinimo, jei jis: priima naują nusistatymą visos Sąjungos veikimą liečiančiu reikalu ir Sąjungos pirmininkas ar bent du valdybos nariai pasiūlo tą nutarimą patiekti Tarybai tvirtinti." Tokio nuotykiu geras pavyzdys galėtų būti Amerikos Lietuvių tautinės sąjungos pirmininko laiškas DRAUGUI (1985. VIII. 27, Nr. 167). Šiuo laišku skelbiama naujas nusistatymas, liečiantis visos sąjungos veikimą. Užuoat atmetus daugiau kaip prieš penkiasdešimt metų buvusių įvykių (prel. Konstantino Olšauskio bylos, gruodžio perversmo, karo stovio ir kt.) iškraipas, niekinančias nepriklausomą Lietuvą, maldaujama tik palankesnio laiko tiems priekaištams. Tokio turinio laišku tikrai

būtų buvęs pravartus tarybos narių atsiklausimas.

2. Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos valdyba parinko ir pasiūlė į tarybos trijų mirusių narių vietą tik tris kandidatus, pati suskaičiavo balsus ir paskelbė, kad balsų dauguma visi trys yra išrinkti į tarybą. Žodžiu sakant, papildomi tarybos "rinkimai" įvykdyti, prisilaikant sovietinių rinkimų procedūros, tačiau vis dėl to neįstengta paslėpti savivalės.

Dr. Bronius Nemickas
Maspeth, N. Y.

Atsakymas "Sovietinių rinkimų" ir "Savivalės" išradėjui dr. B. Nemickui

Gera, kad Dirvos Redakcija dr. B. Nemicko laišką spausdina: laiškas aiškiai parodo, kuo dr. B. Nemickas "pavirto" — irzliu priekabių ieškotoju.

Štai tik pora faktų. Prieš du metus prisikabino prie buv. LTS valdybos ir jos pirmininko V. Mažeikos, kad savarankiškai prasiilgino vienus metus kadenciją. Tuo tarpu V. Mažeikos vadovaujama valdyba paprašė raštu Tarybos narių prailginti kadenciją, ką Tarybos nariai padarė.

Kelis kartus buvo pultas ir tautinės srovės veikėjas, žinomas visuomenininkas Jonas Jurkūnas.

Toliau, kol dr. B. Nemickas buvo ilgas metus Vliko valdybos vicepirmininku, viskas Vlike buvo daroma gerai. Bet kai Vliko pirminku buvo išrinktas dr. K. Bobelis ir dr. B. Nemicko į valdybą nepakvietė, skaitėme dažnai įvairioje spaudoje dr. B. Nemicko priekabingus užsipuolimus Vlikui arba jo pirmininkui dr. K. Bobeliui.

Yra daugiau atvejų. O dabar atėjo ir mano eilė. Gal dr. B. Nemickui nepatinka kai kurių naujai išrinktų Tarybos narių veidai, tai ir pradėjo šaudyti iš patrankos.

Nemanau su juo eiti į diskusijas ir aiškintis, nes nesijaučiu, kad sąjungos valdyba minėtais klausimais yra pažeidusi sąjungos įstatus ir nusistatymus. Todėl jo priekaištus dėl "savališkumo" ir užgaunančius taikymus "sovietinių rinkimų" griežtai atmetu ir jam pačiam gražinu.

Antra vertus, nesu įpareigotas kiekvienam spaudoje aiškinti savo veiksmų ir darbų pagrindus beiėjimus. Tokiems dalykams vieta yra sąjungos seimai. Tegul būsimame seime dr. B. Nemickas pasirodo ir ten savo užgaules pareiškia.

Su pagarba,

Dr. Leonas Kriaučeliūnas

PEDAGOGIKA BE LOGIKOS

Ateitininkų Federacijos vienuoliktasis 75 metų jubiliejinis kongresas svarbus ir džiugus reiškinys ne vien ateitininkams, bet ir visiems lietuviams. Ateitininkai savo gausiu įnašu prisidėjo prie nepriklausomybės atkūrimo, atstatymo iš griuvėsių ir jos gražinimo. Sudėjo didėliais gyvybių aukas užplūdus totalizmo lavinai. Bet nesunyko, o pagausėjo intelektualinėmis gretomis tremties metu visame pasaulyje ir visose gyvenimo srityse.

Dabartinio kongreso uždavinys, ne tik peržiūrėti ateitininkijos veiklą, bet svarbiau ją pritaikyti momentui ir surasti naujus kovos būdus, kurių reikalauja šiandieninė situacija, nes komunistinis žvėris bando išplėsti lietuvių sieklą, o materialistinės pagundos vilioja savinauda. Ateitininkija turi pakankamai intelektualinių ir kovinių jėgų likiminei kovai. Svarbu valios sukaupimas ir nepalūžtamas ryžtas ištverti.

"Drauge" aprašoma kongreso eiga. Tik keista, kad šalia konstruktyvių darbų aprašymo ir rimtų problemų gvildenimo, dedama patraukliu vardu — "Ateitininkų dvasia dar nepalūžo" sieksniniai straipsniai, kuriuose ieškoma nuodėmių praeities dulkėse. Tuo nubaidomi ateitininkų draugai ir dienraščio skaitytojai, kai leidžiama pedagogui nusivilkti lietuviško lino marškinius ir juose blusinėti, kada gyvenamieji namai dega. Kurgi pedagogo logika! "Dirvoje" nr. 35 A. Balašaitienė stebisi preciziška atmintimi po 60 metų, net atkuriant detales. K. Pakštas, buvęs Ateitininkų Federacijos vadas, Palangos reorganizacinėje konferencijoje raginęs istorijos laikrodį pasukti šimtu metų pirmyn, šitokius straipsnius pavadintu pulverizacija. Geriausia tiktų juos išleisti atskiru leidiniu muziejams, kad tarybiniai istorikai rastų žinių istorijos klastotei.

Šiuo kartą privalu prisiminti evangelisto šv. Jono nuolatinį kartojimą persekiojamiems krikščionims — Vaikeliai mylėkite vienas kitą. Mes lietuvių visi persekiojamos ir naikintos Lietuvos vaikai, tai ir mums privalu mylėti vienas kitą. Juo labiau, kai visi krikščionys meldžiasi — Atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams. Argi mes ateitininkai esame dispensuoti nuo šios maldos kalbėjimo ir kalčių atleidimo?

Augau su moksleiviais ateitininkais, brendau su studentais, dabar prinokęs sendraugis. Nesvetimi ateitininkų principai nei minti-

simas. Meilės pareiga lietuviui ir artimui verčia mane pasisakyti savo nuomonę šioje principų ir blusių kontroversijoje.

Br. Bernotas
Cleveland, Ohio

KĄ GALVOJATE?

Rugsėjo 22 d. Detroito lankėsi komunistinės Lenkijos katalikų bžanyčios primas kardinolas Jozef Glemp. Jį iškilmingai sutiko katalikų dvasiškijs su Detroito arkivyskupu Edmund Szoka ir lenkiška visuomenė. Kardinolas pamoksluose ir viešuose pasiskelbimuose pasisakė prieš Rusijos komunistų dominavimą Lenkijoje ir pareiškė, kad Katalikų Bažnyčia išves Lenkiją į pilną laisvę ir nepriklausomybę. Jį lydėjo Lenkijos televizijos ekipa ir, žinoma, agentai. Kardinolas išvyko namo.

Rugsėjo mėn. pabaigoje Maskvos statinis Lenkijoje generolas Jaruzelski atvyko New Yorkan, kad rugsėjo 27 d. pasakytų kalbą Jungtinių Tautų iškilmingame susirinkime. Amerikos Lenkų Kongresas rugsėjo 25 d. New York Time pusl. 4-7 paskelbė griežtą protestą prieš jo atstovavimą Lenkijos ir pareikalavo, kad Lenkija būtų laisva ir nepriklausoma.

Nenoromis gretinasi kitas netolimas epizodas. Maskvoje apmokyti ir jai paklusni keturi lietuviai propagandistai, pakviesti Santaros-Šviesos atvyko į jų suvažiavimą, kad atliktų dalį programos.

Juos reklamavo ir net nuotrauką įdėjo katalikiškas laikraštis Draugas. Jiems buvo suteiktos galimybės savo misiją lietu-

viams paskleisti Jėzuitų valdomame Jaunimo Centre, nors dar ne taip senai buvo teigiama, kad Jaunimo Centru gali naudotis visi lietuviai, išskyrus komunistus.

Ką galvoji, mielas skaitytojai, apie tuos įvykius.

Stasys Šimoliūnas
Detroit, Mich.

GASOLINE TANKER DRIVERS

Must have DOT physical form and drivers abstract from registry required. Full company benefits.

Call RICHIE LOMBARDO
617-828-4900, ext. 303
FIRELINE PETROLEUM
777 DEDHAM ST.
CANTON, MASS. 02021
(39-45)

Engineer

DESIGN ENGINEER

The Electro-Flyte Division of the Black Clawson Company has an immediate opening for a Design Engineer. Major responsibilities include designing systems from customers and sales specifications. Successful candidate should have 2 to 5 years experience with DC drives, preferably in the pulp/paper or paper converting and printing industries. Experience with programmable controllers a plus. Salary commensurate with experience. Send your resume in confidence to:

THE BLACK CLAWSON CO.
Electro-Flyte Division
802 New York State
Route 3 West
Fulton, New York, 13069
Equal Opportunity Employer
M/F/H/V

WANTED EXPERIENCED
GLASS GLAZIERS
Experienced in all phases of glass installation. Particularly in auto glass installation. For qualified person, \$400/week to start, plus medical. Call ATLANTA, GA 404-6332589 (32-41)

"Amber Holidays"

1985 M. EKSKURSIJOS I LIETUVĄ

iš BOSTONO ir NEW YORKO

DAR YRA VIETŲ SIOSE GRUPĖSE:

Gruodžio 26 — \$1440.00

Kelionių ilgis nuo 10 iki 16 dienų — įvairūs maršrutai.

Registracijos, informacijos reikalu skambinkite
1-800-722-1300 (Toll Free)

Iš Massachusetts ir Kanados: 1-617-268-8764.

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway
P. O. Box 116,
South Boston, Mass. 02127
Telefonas: (617) 268-8764

Istaigai vadovauja:
ALDONA ADOMONIS ir ALBINA RUDZIŪNAS.

Norintiems atsikviesti gimines atostogoms —
sutvarkom dokumentus.

PRICES ARE BASED ON DOUBLE OCCUPANCY AND ARE SUBJECT
TO CHANGES. REGISTERED TRAVEL AGENT # TA 0324

KŪRYBA IR MOKSLAS

Krikščionybės jubiliejui besirengiant

J. Kavaliūnas

Lietuvos valdovas Mindaugas apsikrikštijo 1251 m. su savo šeima, dvariskiais bei dideliu būriu lietuvių ir 1253 m. buvo vainikuotas Lietuvos karaliumi. Jis pasirūpino įsteigti vyskupiją, pirmąją Lietuvoje, ir parsikvietė į Lietuvą kunigų ir vienuolių skelbti Kristaus mokslą. Gavęs krikštą per Livonijos vokiečių ordiną, tuojau apsaugojo nuo bet kokio vokiečių įtakos valstybės ir tikėjimo reikaluose, išsirūpindamas, kad vyskupija priklausytų tiesiog nuo popiežiaus ir pačią Lietuvą pavesdamas popiežiaus globai. Šiuos Mindaugo žygius istorikas Paulius Šležas laiko "neįvertinamos reikšmės mūsų istorijoj darbu" (Bandymas apkrikštyti Lietuvą Algirdo ir Kęstučio laikais, Tiesos kelias, 1932, 783 p.).

Mindaugo išsirūpinimo, kad popiežiaus Inocento IV

tuvos suvienytojas, sėkmingai užbaigęs jau nuo seniau prasidėjusį valstybės vieningumo procesą, bet lietuvių tautos veidą jis nukreipė tuo reikšmingu keliu, iš kurio ji vėliau ir nebeišklydo. Visi Mindaugo įpėdiniai, kurie tik vedė derybas dėl krikšto, tegalvojo apie lotynišką krikštą" (Krikščionybės kelias Lietuvon, Laiškai lietuviams, 1958, 142-143 p.).

Pirmoji Vilniaus katedra statyta 1387 m.

įkurtą Lietuvos vyskupiją priklausytų tiesiog šventajam Sostui, atseit, kad veiktu kaip atskira Lietuvos bažnytinė provincija, reikšmė buvo pripažinta ir nepriklausomajai Lietuvoi, praejus septyniems šimtams kurie vienoje pusėje buvo atkurta Lietuvos bažnytinė provincija, buvo išleistas įvykiui atžymėti medalis, kurio ivenoje pusėje buvo popiežiaus Pijaus XI ir arkiv. Skvireckio atvaizdai, o kitoje pusėje — pop. Inocento IV ir Mindaugo meto Lietuvos vyskupo Kristijono.

Mindaugo 1263 m. nužudymas buvo didelis smūgis Lietuvos valstybei ir jo įvestai krikščionybei. Bet valstybė nežlugo, neišnyko ir krikščionybė. "Mindaugo įvestoji krikščionybė nežlugo. Kai valdovai iki pat XIV amž. galo vedė derybas dėl krikšto, vienuoliai varė tylų savo misijų darbą" (Z. Ivinskis, ten pat, 167 p.). Kitas istorikas, kun. V. Gi-

džiūnas, tyrinėjęs vienuolių veiklą Lietuvoje IX-XV amž. (plg. Viktoras Gidžiūnas, Vienuolijos Lietuvoje, IX-XV amžiai, Suvažiavimo darbai, 1969, 243-274 p.), taip pat rado, kad pranciškonai ir dominikonai turėjo Lietuvoje savo misijų židinius iki Lietuvos antrojo krikšto 1387 m.

"Vytenio rūpesčiu apie 1300 m. Lietuvos graikų tikėjimo gyventojams Naugarduke buvo įkurta atskira metropolija, bet ji, tegyvavus 30 metų, žlugo" (Z. Ivinskis, Lietuvos istorija, 1978, 223 p.). O 1312 m. Vytenis prašė popiežiaus legatą ir Rygos arkivyskupą atsiųsti pranciškonų, kuriems norėjo pavesti vienuolyną ir naujai pastatytą bažnyčią. Gediminas kvietė 1323 m. į Lietuvą pranciškonus aptarnauti dviem bažnyčiom Vilniuje ir vienai Naugarduke. "Kęstučio laikais Lietuvoje krikščionybė oficialiai nebuvo įvesta. Betgi jos įtaka... buvo aiški, ypač kunigaikščių rūmuose Vilniuj ir Trakuose... Algirdo laikais bajoras Goštautas, būdamas pats katalikas, įsteigė ir pranciškonų vienuolyną, parsikviesdamas iš užsienio vienuolių... Trakų rūmuose turėjo gyventi vienuolių...; tokių vienuolių turėjo būti ir Vilniuj" (P. Šležas, op. cit. 793-794). Suminėjęs daugiau duomenų, P. Šležas prieina išvados, "kad tiek kunigaikščių rūmuose, tiek pačioj lietuvių visuomenėje krikščionybė, nors ir pamažu, taisėsi kelią (ten pat, 794 p.).

Bet iš kitos pusės, nors krikščionybė, pirmą kartą Mindaugo Lietuvoje oficialiai įvesta, neužgeso, bet ir nepasklido po kraštą. Valdovams esant pagonims, ji buvo tik toleruojama, o tuo metu Lietuvoje buvusių nedaugelio vienuolių toli gražu nepakako misijoms ir

Lietuvos krikštas iš Minsterio knygos, išleistos 1572 m.

tautos didelę daugumą tebegyveno pagonybėje. Reikėjo naujo impulso. Juo buvo Gedimino vaikaitis Jogaila ir Vytautas, patys 1386 m. apsikrikštiję ir atnaujinę Mindaugo krikštą masiniu krikštu 1387 m. Lietuvos sostinėje Vilniuje ir 1413 m. Žemaitijoje.

Didysis Lietuvos kunigaikštis Jogaila, 1386 m. drauge su Vytautu Krokuvoje apsikrikštijęs ir tapęs Lenkijos karaliumi, 1387 m. pradžioje atvyko su būreliu lenkų kunigų į Vilnių Lietuvos krikštyti. Talkino pranciškonai, nuo seniau Vilniuje gyvenę. Lietuvos valdovo sostinėje Vilniuje vykdytas krikštas turėjo reikšti oficialų viso krašto krikštą. Iš Vilniaus Jogaila važinėjo ir į kitas vietas, skatindamas krikštytis. Tais metais buvo pakrikštyta 30,000 žmonių, įkurta Vilniaus vyskupija, įsteigtos septynios parapijos. Romos katalikų tikėjimas buvo paskelbtas Lietuvos vaslybinių tikėjimu. Naujakrikščiams lietuviams buvo uždrausta vesti ruses ir tekėti už rusų, kol rusiškai pusė nepriims katalikų tikėjimo. Šis naujas atsigręžimas į Vakarus ir užkirtimas kelio stačiatikybei ir rusų įtakai buvo ir vėliau reikšmingas lietuvių tautos istorijoje.

Toliau Jogailos darbą energingai tęsė Vytautas, 1392 m. tapęs Didžiuoju

Lietuvos kunigaikščiu. Laimėjus žalgirio mūšį ir Toroną taiką 1411 m. atgavęs žemaičius 1413 m. Vytautas ir Jogaila nuvyko Žemaitijos gilumon, aiškino lietuviškai krikščionių tikėjimą ir įsakinėjo krikštytis. Pradėtos žemaitijoje statyti pirmosios bažnyčios, kurių 1417 m. buvo jau aštuonios. 1417 m. įsteigta žemaičių vyskupija su katedros bažnyčia Medininkuose. Vytauto siūlymu, pirmuoju vyskupu buvo konsekruotas Vilniaus katedros klebonas Motiejus iš Trakų, kuris mokėjo lietuviškai. Iš viso, "žemaičių krikščionintojas ir parapijų bažnyčių statytojas yra buvęs ne Jogaila, o Vytautas" (Z. Ivinskis, Laiškai lietuviams, 1959, 131 p.). Anot Konstancos bažnytinio susirinkimo įgaliotinių, "jis (Vytautas) buvęs šio švento darbo pradininkas ir tvarkytojas — inceptor et director" (Z. Ivinskis, ten pat, 131 p.).

Buvo padarytas galutinis posūkis krikščionybėn, ir ji nuolat augo. XV amž. gale Lietuvoje jau buvo 109 bažnyčios, 91 Vilniats ir 18 žemaičių vyskupijoje. Lietuviškiausia liko žemaičių vyskupija.

Trijų Lietuvos valdovų valdovų vardai susiję su Lietuvos krikštu: Mindaugo, Jogailos ir Vytauto. Jų nuopelnus aukštai vertino (Nukelta į 6 psl.)

Jogaila krikštija lietuvius...

J. KAPOČIUS CO. LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS LEIDYKLA

P. O. Box 95, South Boston, Mass. 02127

Lietuvių Enciklopedijos papildymų tomas (XXXVII) bus siuntinėjamas 1985 m. lapkričio mėn. Kaina su persiuntimu — \$33.50, U. S. A. doleriais. Tomo kainą reikėjo pakelti, nes padidėjo puslapių skaičius ir pakilo gamybos kainos nuo pirmutinio apskaičiavimo kuris buvo padarytas prieš keturius metus.

Maloniai prašome atsiųsti virš nurodytą mokėstį, čekį išrašant J. Kapocius Co. vardu, iki šių metų lapkričio mėn. pradžios.

Iš anksto dėkojame,

LE leidykla

Krikščionybės jubilejui besirengiant...

(Atkelta iš 5 psl.).

ir Roma. Popiežius Inocentas IV, pagerbęs Mindaugą karaliaus vainiku, vadino jį ypatingu Romos bažnyčios sūnumi — "filius specialis sanctae Romanae Ecclesiae" (plg. Z. Ivinskis, Lietuvos istorija, 1978, 173 p.). Ir praėjus penkeriems metams po Mindaugo mirties, popiežius Klemensas IV vadino jį (1268 m.) šviesaus atminimo valdovu — "clare memorie Mindota" (Z. Ivinskis, ten pat, 191 p.). Įvertindamas Jogailos ir Vytauto darbus, "popiežius Martynas V 1418 m. paskyrė juodu visų Lietuvos ir Rusijos žemių apaštališkaisiais vikarais žemiškuose dalykuose — 'in temporalibus'" (Z. Ivinskis, Laiškai lietuviams, 1959, 113 p.).

Lenkai, švęsdami 1966 m. savąjį krikščionybės tūkstantčio metų jubiliejų, pirmąjį pašto ženklą, Vatikanas išleista, paskyrė Lenkijos valdovui Mieskui, davusiam 966 m. Lenkijos krikščionybei pradžią. Derėtų ir mums jubiliejiniame pašto ženkle ar ženkluose matyti Mindaugą, Jogailą ir Vytautą.

Žemaičių krikštas, vykęs 1413-1417 metais, ir pati žemaičių vyskupija, veikusi nuo jos įkūrimo 1417 m. ligi Lietuvos bažnytinės provincijos atkūrimo 1926 m., turi itin reikšmingą vietą Lietuvos ir jos krikščionybės istorijoje. Bet istorikų (Z. Ivinskio, V. Liulevičiaus, A. Šapokos) manymu, žemaičių krikštas švęstinas drauge su antruoju, masiniu Lietuvos krikštu, pradėtu 1387 m., nes minėto žemaičių krikšto metu žemaitija jau buvo ir toliau liko Lietuvos dalis, valdoma to paties Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Vytauto. O krikštas, pradėtas 1387 m. sostinėje Vilniuje, oficialiai reiškė visos Lietuvos krikštą. Jo 600 metų sukaktį ir rengiamės 1987 metais iškilmingai švęsti.

1987 m. sukaka ir 600 metų nuo Vilniaus vyskupijos įsteigimo. Jos centras Lietuvos sostinėje Vilniuje, bet ji dar nepriklauso Lietuvos bažnytinei provincijai, o Vilniaus katedra, kaip ir daugelis kitų Lietuvos bažnyčių, ok. valdžios uždarėta. Neturi laisvės Lietuva, nei krikščionybė joje.

Jubiliejinius metus rengiamės švęsti su viltimi, "Dievas mūsų prieglauda ir stiprybė".

PROTOTYPE MACHINISTS

Leader for Prototype Casting capable of doing set-ups also Bridgeport Operators. 1st & 2nd shifts available. 14 Mile Deguindre area, Troy, Mich. Call between 8 & 4:30. Mon. thru Fri. 313-588-2240. (35-41)

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS PASKIRTIS

Išpūdžiai iš JAV LB XI Tarybos pirmos sesijos

Dr. Henrikas Brazaitis

Po jau įvykusios JAV LB XI Tarybos pirmos sesijos ir prieš tai pasirodžius spaudoje daugiau straipsnių Lietuvių Bendruomenės klausimai, pravartu pažvelgti į Lietuvių Bendruomenės esmę ir paskirtį.

Lietuvių Bendruomenė nėra nei organizacija, nei 'kažkas kito', nei ypatinga organizacija. Ji yra lietuvių, pasisklidusių po platųjį pasaulį jungtis - visuma. Vliko paskelbtoje 1949 birželio 14 Lietuvių Chartoje aiškiai pasakyta: 'Pasaulyje pasklidę lietuviai sudaro vieningą pasaulio lietuvių bendruomenę' - tai lyg dešimt Dievo isakymų lietuvių išeivijai. Tuo metu Vlikas buvo vienintelis veiksnys atstovaujantis lietuviams, pasitraukusius į laisvąjį pasaulį. Jo vadai, iškilūs lietuviai patriotai - Mykolas Krupavičius, Karolis Zalkauskas, Vaclovas Sidzikauskas ir kiti - numatė, kad Vlikas, sudarytas iš politinių partijų ir rezistencinių sąjūdžių, neapjungs lietuvių ir jų apjungimui reikalinga įkurti bendrinę, nepolitinę lietuvių bendruomenę, po kurios sparnais prisiglaustų visi pasaulį pasklidę lietuviai. Į kai kurių statomą klausimą - ar ir okupuotos Lietuvos lietuviai priklauso lietuvių bendruomenei - atsakymas yra aiškus NE, nes jie nėra pasklidę po platųjį pasaulį, bet gyvena savo, nors ir okupuotoje, tėvynėje. Priklausyti lietuvių bendruomenei nereikia paduoti prašymą ar pareiškimą. Jei save skaitai lietuvių tautos nariu, savaime priklausai lietuvių bendruomenei. Aišku, gali iš bendruomenės pasitraukti pareiškus tai raštu ar viešai. Taip savo laiką padarė bostoniškis Caplikas. Bendruomenė neturi nario mokesčio, vien solidarumo mokesčio, kuris mokamas savanoriškai ir jo išreikalauti nėra priemonių. Tuo bendruomenė ir skiriasi nuo organizacijų, į kurias įstoti reikalingas pareiškimas ir yra nustatytas nario mokeskis.

Dabar dėl tų didelių ir mažų raidžių. Tai gramatikos plonybės. Rašome Jungtinės Amerikos Valstybės, Didžioji Britanija, Prancūzija, Vokietija, Pietų Amerika (didelės raidės), ar tai yra organizacijos? Tiesa, Lietuvių Bendruomenė yra organizuota ir susitvarkiusi, vadovaujasi demokratiniiais principais - be to būtų chaosas - bet tai nereikia kad ji yra organizacija. Gana tų filosofinių klaidžiojimų. PLB valdyba - ar pati, ar surinkusi daugumos seimo narių nuomonę raštiškai - turėtų paskelbti Lietuvių Bendruomenės sąvoką.

Bendruomenės sąvoką bene geriausiai apibūdino Vytautas Kutkus (Draugas, 1985. VIII. 27, Nr. 167). Bet ir ten jis nuklydo į lankas, lygindamas žmogų su gyvuliais: 'Jei taip atsitiktų, kad dramblys gimtų kiaulės tvarte, ar jis pasidarytų kiaule?'. Sutinku, kad

išvaizda paliks dramblio, bet gyvendamas kiaulės tvarte ir aplinkoj ar jis nesukiaulėtų ir neperimtų kiaulės papročių? Antras jo posakis 'Ar lietuvis tėvas ir lenkė motina pagimdys lietuviuką ar lenkiuką?', ir toliau kas bus iš mišrios šeimos vaikų? Aišku, tai priklausys nuo šeimos auklėjimo, vartojamos kalbos, aplinkos, mokyklos, papročių ir t.t. Subrendęs jis pats pasirinks tautybę.

Šį klausimą labai vaizdžiai išdėstė savo paskutinėje kalboje Tabor Farmoje, ir vėliau paskelbtoje Akiračiuose 1979 spalio, Nr. 9/113 - Vincas Rasitenis. Jis kritikavo Lietuvių Chartos pirmutinį sakinį 'Tauta yra prigimtoji žmonių bendruomenė'. Jo nuomone, tai racizmas. Tautos apibūdinimui jis daugiau reikšmės davė, kaip jau mano minėta, šeimos auklėjimui, vartojamai kalbai, mokyklai, aplinkai, papročiams ir t.t. Davė labai gerą pavyzdį: karo metu Elzas-Lotaringijoje iš grynai lietuvių tėvų su šimta-nuošimčių lietuvių krauju gimė kūdikis. Bombardavimo metu abu tėvai žuvo. Dviejų mėnesių kūdikį paėmė auginti prancūzų šeima. Kas jis - prancūzas ar lietuvis? Aišku prancūzas, ir dar gerai, jei jis žino savo etninę kilmę. Mes lietuviai turime bėdą: nemokame lietuvininti, bet gana greit sugėlam nuliutvėti. Istorijos bėgyje praradome inteligentiją, dvarininkiją ir tik XIX šimtmečio antroje pusėje Petro Vileišio, Jono Basanavičiaus, Vinco Kudirkos, Jono Staugaičio ir kitų pastangomis tauta pradėjo atgimti. Iš kaimo kilęs jaunuolis, siekdamas aukštojo mokslo, tapo susipratusiu lietuviu. Tuo tarpu prieškarinėje Lenkijoje, priešhilterinėje Vokietijoje, Prancūzijoje (žydų kilmės prancūzas L. Blumas buvo net ministeriu pirmininku), Anglijoje, JAV žydai laiko save tų tautų nariais, tik izraelitų tikybos.

Dabar pereikim prie LB XI Tarybos pirmos sesijos. Po iškilmingų atidarymo kalbų KV pirmininkas dr. Antanas Butkus prašė tarybos narių perbalsuoti antros sesijos nutarimą, remtis įstatų 15 paragrafu ir gražinti KV nariams tarybos nario teises. Šis jo prašymas buvo ignoruotas. Taip krašto valdybos nariai liko nežinomoj padėty. Buvo tvirtinama, kad įstatų 15 paragrafas antroje tarybos sesijoje buvo pakeistas, bet iš pateiktų davinių, protokolo ir rezoliucijų bei nutarimo balsavimo rezultatų ir balsuotojų skaičiaus nebuvo matoma. Nutarimas skambėjo taip: Taryba pritaria ir nutaria šį komisijos pasiūlymą priimti balsų dauguma. Kokių balsų? Iš praktikos žinome, kad rezoliucijų ir nutarimų sesijoje dalyvauja mažai tarybos narių, kvorumas nėra patikrinamas. Įstatų 92 pragrafe pasakyta: 'Kei

čiant LB istatus nutarimai daryti sesijos dalyvaujančių narių dviejų trečdalių balsų dauguma'. Tų balsų skaičiuota nebuvo. Atrodo, kad toks įstatų pakeitimas nėra legalus. Galų gale, jei ji skaityti legaliu, tai jis negali būti taikomas esančiai valdybai, tik sekančiai. Čia verta paminėti, kad JAV konstitucijoje nebuvo numatyta keliems terminams gali būti renkamas prezidentas. Rooseveltas buvo išrinktas keturis kartus, po jo buvo pakeista konstitucija, ir prezidentas gali būti renkamas tik dviem terminams. Bet tas pakeitimas nebuvo taikomas esamam prezidentui. Taip elgiamasi demokratiniuose kraštuose. Lietuvių Bendruomenė nori būti lietuviškos demokratijos pavyzdžiu.

Toliau pasireiškė bendruomeninė anarchija. LB X Tarybos pirmininkas tvirtino, jog įstatų 15 paragrafas pakeistas legaliai. KV nariai turi teisę diskutuoti dalyvauti, bet be balsavimo teisių. Jo pavaduotojas tvirtino, kad KV nariai nėra tarybos nariai, diskusijose gali dalyvauti vien tik rinktam tarybos nariui užleidus savo diskusijų laiką. Naujai išrinktas KV valdybos pirmininkas pareiškė, kad KV nariai neturi teisės balsuoti tik naujos vadovybės rinkimuose, o šiaip gali balsuoti ir diskusijose dalyvauti. Būtų gerai, kad sesijos vadovai susitartų ir turėtų vieną nuomonę. Tėnka apgailestauti, kad LB X Taryba ir įstatų keitimų komisijs per trejus metus nesugebėjo tinkamai ir legaliai pakeisti bei pataisyti istatus.

Siaip sesija ėjo gana tvarkingai, nors vaikščiojančių narių posalė buvo per daug. Pranešimai vyko sklandžiai ir ypatingų priekaištų nebuvo. Rinkimai praėjo tvarkingai, nors sukėlė tam tikrų abejonių. Visi trys kandidatai iškilūs bendruomeninkai, sumanūs ir darbštūs. Teko stebėtis, kad nebuvo daug klausimų dėl kandidatų priešrinkiminių pasisakymų. Algimantas Gečys pareiškė, kad jis susitarė su Vytautu Volertu po pusantų metų pasikeisti pareigomis. Tokio paradokso įstatai nenumato ir atrodė, kad kandidatas įvykdė rinkiminę savižudybę. Tačiau greičiausia tas jau buvo iš anksto aprobuota, kaip dr. A. Butkus pasisakydavo 'Bendruomenės klubo' - tiksliau vienos grupės ir jiems pritarančių asmenų. Reikia suabejoti ar tikslu dviejų kandidatų į KV pirmininkus sudėjimas į vieną kūną. Prieš balsavimą buvo užklausta už ką balsuoti, už Gečį ir Volertą? Prezidiumas atsakė - tik už Gečį. Įstatuose to nėra numatyta. Pastaruoju metu lietuvių bendruomenės autoritetas mažėja - tai parodo balsuotojų skaičiaus mažėjimas. Susidaro pavojus, kad lietuvių bendruomenė bus 'kažkas kito', vienos grupės filialė.

Vienintelis legalus kelias, tai naujam KV pirmininkui sudaryti valdybą, Volertą pristatyti savo pavaduotoju. Volertas turi būti patvirtintas tom pareigom kaip ir kiti valdybos nariai, tarybos narių raštiku balsavimu. Po pusantų metų Algimantas Gečys, pavargęs nuo sunkaus darbo, turėtų atsistatydinti. Taryba sekančioj sesijoj ar raštišku balsavimu nauju KV pirmininku išrinktų Volertą ar ką kitą, kuris pristatytų savo pavaduotoju A. Gečį, ir Tarybos nariai raštišku balsavimu jį patvirtintų. Reikia tikėtis, kad Algimantas Gečys pakeis savo nuomonę, liks pirmininku visai trijų metų kadencijai ir nesudarys bereikalingo precedento ateičiai. Atrodo jam užteks energijos, sumanumo, darbštumo, o svarbiausia sveikatos, tam sunkiam vežimui vežti iki galo. To mes jam nuoširdžiai linkime.

M.DR. (Draugas, 1985 rug. 20, Nr. 184) išrašė visą litanią, koks turėtų būti LB KV pirmininkas. Tikiuos, kad iš tos litanijos pasimokys naujasis KV pirmininkas: 'su tam tikromis charakterio savybėmis - taktas, kolegiškumas, tiesumas, lankstumas' (pridedu ir toleranciją - HB). Dar pridėsiu - be užgauliojimo kitų - tas viskas turėtų būti taikoma vedamųjų ir kitų straipsnių rašėvoms.

Dar vienas nesusipratimas - naujų bendruomenės narių ieškojimas. Čia vėl nesuprantama bendruomenės esmė. Visi lietuviai priklauso Bendruomenei, visų organizacijų, veiksmų ir sambūrių nariai irgi priklauso bendruomenei. Savo laiku norėta į lietuvių bendruomenę įjungti Vyčius, pastaruoju metu skautus. Tų organizacijų nariai savaime priklauso lietuvių bendruomenei. Juos galima skatinti daugiau išsijungti į bendruomeninę veiklą. Yra tautiečių priklausančių bendruomenei, bet jie nėra aktyvūs, nedalyvauja rinkimuose ir gali būti opozicijoj bendruomenės vadovybei. LB vadovybei būnant tolerantiškai kitų nuomonei, galima pritraukti daugiau dalyvių lietuvių bendruomenės veiklai.

Buvo kilęs klausimas, ką daryti su etniniais lietuviais - skaitančiais save lietuviais, bet nemokančiais lietuvių kalbos. Tai labai sudėtingas ir keblus klausimas. Dar iš 'Aušros' gimnazijos laikų direktoriaus prof. Mykolo Biržiškos man įkvėpti iki šiai dienai liko du posakiai: 'Lietuvių tauta, kaip sako Daukša, užmiršo ir paniekino savo gimtąją kalbą. Kiekvienas kuris žino tai, vargu ar pagirs už tai' ir 'Be kalbos - nėra tautos'. Gal reikėtų tiems etniniais lietuviams prie bendruomenės įkurti atskirą sekciją. Bet nemanau, kad iš to būtų daug naudos. Prisimenu vieną atsitikimą. Į ligoninę atėjo naujas gydytojas - Nemunaitis. Aš jo paklausiau, ar jis lietuvis. Gavau atsakymą - 'Yes, my parents used to be lithuanian'. Kalbos klausimas turi būti smulkiai išnagrinėtas ir apgalvotas. Kiek galima ilgiau išla-

(Nukelta į 7 psl.)

Atsiminimai... ar novelė?

Apie nepalūžusių ateitininkų dvasią

Vytautas Abraitis

Chicagos Draugo atkarpoje jau per su virš 30-je numerių spausdinami Antano Masionio atsiminimai užvardinti "Ateitininkų dvasia nepalūžo". Toji nepalūžusi dvasia vaizduojama autoriaus vadinamais atsiminimais iš moksleivių ateitininkų veiklos vidurinėse mokyklose, atseit tautininkų valdymo laikais.

Webster'io didysis žodynas atsiminimus (Memoirs) apibūdina sekančiai: "a biographical narrative in which generally the salient facts or events alone are related". Lietuviškai, laisvai išvertus: "biografinis aprašymas - atpasakojimas bendrai, kuriame vien tik pagrindiniai (liečią temą faktai ir įvykiai yra perduodami)". (Pabraukimai yra mano). Tas pat žodynas novelę taip apibūdina: "A fictitious prose narrative, involving some plot of greater or less intricacy and professing to give a picture of real life, generally exhibiting the passions and sentiment in a state of great activity..." Lietuviškas laisvas vertimas būtų: "Prozoje fiktyvus pobūdžio atpasakojimas, kuris apima didesnių, ar mažesnių komplikacijų fabulą, ir jos pristatymą kaip paveikslą realaus gyvenimo; bendrai, rodanti (fabula) didelį pamėgimą ir sentimentą tų įvykių sukuryje" (pabraukimai yra mano).

Pono Masionio taip vadinami atsiminimai būtų atsiminimais, jei juose vien tik pagrindiniai faktai ir įvykiai liečią temą būtų perduodami, nedažyti ir nepersunkti paties autoriaus vaizduote. Deja, taip nėra. Visi faktai ir įvykiai perduodami tokiame fone ir tik tie, kurie tarnauja autoriaus pagrindiniai "atsiminimų" idėjai, kad ateitininkai Lietuvoje turėjo išimtiną teisę veikti virš Lietuvos įstatymų ir valdžios įsakymų, nes tokią teisę jiems suteikė konkordatas ir Lietuvos vyskupai; kad

tautininkų valdžia su dideliu žiaurumu persekiojo ateitininkus, išdrįsdama slopinti ateitininkų nelegalią (pagal autoriaus vaizduotę legalią) veiklą vidurinėse mokyklose moksleivių tarpe, po to, kai švietimo Ministras uždare visus visuomeniniai politinio pobūdžio organizacijas vidurinėse mokyklose.

Pono Masionio "atsiminimai" daug daugiau atitinka novelės apibūdinimui. Jis nors ir tikrais vardais ir dalinai tikrais įvykiais aprašo vieną iš Lietuvos gyvenimo epizodų, pristatydama juos, neva, kaip paveikslą realaus gyvenimo. Deja, tas paveikslas toli gražu nėra paveikslas realaus gyvenimo. Tai aprašymas daug daugiau rodantis autoriaus didelį pamėgimą ir sentimentą pristatyti save ir savo bendradarbius herojais-kankiniais jų nelegalios veiklos sukuryje. Net ir Draugo M. Dr. vedamasis, atsakydamas dr. L. Kriaučeliūnui į jo laišką dėl tų atsiminimų (žiūrėk Draugą 1985. VIII. 29) rašo: "Negalima protingai ir sąžiningai rašyti apie praeitį, nepaminint nei jos pliusų nei jos minusių" Pono Masionio "atsiminimuose" aš ir su žvake nerandu jokių pliusų.

Aš neesu pedagogas ir nedrįstu kategoriškai tvirtinti, kad švietimo Ministro K. Šakenio uždraudimas 1930 metais visoms visuomeninėms politinio pobūdžio organizacijoms veikti moksleivių tarpe vidurinėse mokyklose, buvo pateisinamas moksleivių auklėjimo požiūriu. Bet iš savo patyrimo tik tiek gerai žinau, kad prieš tą uždraudimą, klasės auklėtojų ir kapelionų ateitininkų kuopas buvo įrašomi moksleiviai, net neatsiklausus tėvų ir pačių moksleivių. Aš pats, būdamas 1926 metais Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijos pirmoje klasėje, klasės auklėtojos a. a. Teresės Prapuolentytės buvau įrašytas į ateitininkų kuopą su visa klase. Tas tęsėsi man būnant jau antroje klasėje ir tai nėra vienintelis atvejis. Jeigu taip buvo Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijoje, tai ką jau kalbėti apie Marijampolėje veikusią Marijonų gimnaziją? Nors ir sunkiai, bet visvien prisimenu, kad tų kuopelių susirinkimuose po priedanga šūkio "Viską atnaujinti Kristuje" buvo siekiama įskiepiuoti mintis, kad tik ateitininkiška pasaulėžvalga tarnauja Lietuvos ir lietuvių tautos labui; tik kapelionio ateitininkų glo-

boje išaugsime gerais katalikais ir piliečiais.

Autorius savo atsiminimus pradeda aimana, kad ateitininkams per jų 75 metų istoriją teko net du kartus veikti slapta, pogrindyje. Pirmasis laikotarpis caro ir vokiečių okupacijos metai. Antrasis, kai švietimo Ministras, 1930 metais, savo aplinkraščiu uždraudė visas moksleivių visuomenines politinio pobūdžio organizacijas vidurinėse mokyklose. "Atsiminimų" autorius čia labai patogia užsimiršta padaryti skirtumą tarp caro ir vokiečių okupacijos metais visiško visų visuomeninių politinio pobūdžio organizacijų, ir 1930 metais, švietimo Ministro potvarkiu tik uždarymą tų organizacijų moksleivių tarpe vidurinėse mokyklose. Autorius patogia užmiršta pastebėti, kad ir tautininkų valdymo laikais veikė ir niekas jų nevaržė universitete visa eilė ateitininkų korporacijų, kairiųjų pažiūrų korporacijų, tautininkiškų mažumų korporacijų. Veikė niekieno nevaržoma ir jaunimo organizacijos, pavyzdžiui, Pavasarininkai — tų pačių ateitininkų sendraugių ir studentų globojami ir Jaunoji Lietuva, dalinai studentų neolituonų globojami.

Pasiremdamas Dr. J. Girmium, autorius rašo ir apie kitą jo vaizduotėje giliai įsiaknėjusią fikciją, kad tas švietimo Ministro uždraudimas buvo nukreiptas prieš ateitininkus, nes kita gausi moksleivių organizacija — skautai buvo palikti. To paties Webster'io žodyno skautų organizacija yra taip apibūdinama: "Pasaulinė organizacija, įsteigta Anglijoje, gen. R. S. Baden-Powell, jaunimo fiziniui ir moraliniam auklėjimui". Ponas A. Masionis jau labai neįtikinamai nurodinėja, kad tarp skautų ir ateitininkų nebuvo didelio skirtumo, nes daug kur skautai priklausė ateitininkams ir ateitininkai skautams; abiejų organizacijų daugelyje mokyklų tie patys kunigai buvo ir skautų ir ateitininkų kapelionai, bei globėjai, o ir abiejų organizacijų šūkiai buvo labai panašūs, krikščioniški. Čia reikia pripažinti p. Masioniui jo didelį akylumą. Iš tiesų, iki skautų taip vadinamo suvalstybinimo, skautų organizacija vidurinėse mokyklose tebuvo tik, amerikonišku terminu tariant, ateitininkų "wholly owned subsidiary". "Atsiminimų" autorius, matomai, graudenas, ne dėl skautų organizacijos pobū-

džio pakitimo, nes skautų organizacija iš tikrųjų nuo to ne tik nenukentėjo, o pasidarė stipresnė būdama savaranki organizacija. Autorius daugiau graudenas dėl to, kad jų šefu, vietoje A. Stulginskio, pasidarė valstybės Prezidentas, nežiūrįnt, kas juo būtų, ir kada kapelionai ir ateitininkai daugumoje nustojo būti skautų globėjais.

"Atsiminimų" autoriui, būnant auklėtiniu Marijampolės Marijonų gimnazijos, kur veikė griežtas režimas kun. Totoraičio, kun. Gergelio, kun. Endziulio ir kitų, (režimas žymiai griežtesnis už tautininkų valdžios režimą), kai dar nebuvo uždrausta vidurinėse mokyklose politinio pobūdžio moksleivių organizacijos, galėjo būti ir nežinoma, kad kitose vidurinėse mokyklose be ateitininkų ir skautų veikė ir kitos politinio pobūdžio organizacijos. Jose veikė Jaunosios Lietuvos — tautininkų rateliai, eilė kairiųjų pažiūrų būrių, Geležinio Vilko — voldemarininkų būriai, šauliai. Jų dėl suprantamų priežasčių negalėjo būti Marijonų gimnazijoje. Ponas Masionis negali nežinoti to šandien. Jo nei viena eilutė nepaminėjimas apie tai savo "atsiminimuose" tegali būti interpretuojamas tik kaip sąmoningas nutyėjimas faktų. Žinoma, tai nei kiek nekenkia jo tiesamai novelei.

Ateitininkų slaptą veiklą apginti, pateisinti "atsiminimų" autorius bando Lietuvos-Vatikano konkordatu. Konkordatas yra tarptautinė sutartis tarp valstybių, tai ir jo interpretacija nepriklauso nei vyskupams, nei profesoriams ir nei studentams ateitininkams. Be to, jei kaip autorius bando tvirtinti, kad konkordatas užtikrina išimtiną leidimą moksleivių tarpe vidurinėse mokyklose veikti ateitininkams, tai, atsiminimus rašant, derėjo ir pacituoti tas konkordato vietas, kur jiems tokia teisė suteikiama. Deja, pasigendame tokio kartinio argumentacijos parėmimo iš šaltinių lengvai prieinamų visiems ir šiandien. Nežiūrįnt į tai, autorius nuveina net taip toli, kad "Vatikano pastangos rasti modusvivendi tarp smetonos režimo ir Lietuvos katalikų, kurių teises gynė Lietuvos vyskupai, baigėsi: tuo, kad nuncijui arkiv. R. Bartolini buvo įsakyta palikti Lietuvą per 24 valandas". Ar gi, iš tiesų, taip buvo? Net ir pats autorius netyčiomis prisipažįsta, kad 1930-31 metais Moksleivių Ateitininkų Centro valdyba, svarstydamas atnaujinti ateitininkų veikimą slapta moksleivių tarpe, buvo padrąsinti vyskupų ir Apaštalo Sosto Nuncijaus, Vadinasi,

ne tik Lietuvos vyskupai, bet ir Vatikano atstovas drąsino nepaisyti Lietuvos vyriausybės parėdymų ir veikti slapta prieš tuos parėdymus net ir tada, kai dar buvo vedamos derybos su valdžia dėl draudimo atšaukimo. Atšaukimo kam? Tik ateitininkams, ar ir visoms organizacijoms? Ar pateisinamas tiesioginis svetimos valstybės atstovo agitavimas neklausyti tos vyriausybės parėdymų, kurios jis yra akredituotas?

Tikrai noveliškas autoriaus aprašymas incidento, jam lankantis Žiezmariuose, su misija išplatinti atsišaukimus ir pasakyti kalbą parapijos susirinkime. Atkarpoje #3 jis rašo, kad jo misiją palengvino kun. Žvynys įsakęs zakristijonui tuos atsišaukimus išplatinti. Bet jau atkarpoje nr. 4, jis rašo, kad, kai tardytojas jo klausia, ar jis dalino atsišaukimus, jis drąsiai ir tvirtai paneigia atsišaukimų dalinimą, atsakomybę sumeta zakristijonui, vadovaudamasis semantika, kad tarp platinto ir dalinimo yra didelis skirtumas. Ir kitas Žiezmario misijos aprašymas yra taip pat noveliškas, kai autorius rašo, kad jis savo kalboje tik raginęs žmones atkreipti dėmesį į tuos atsišaukimus ir kelti balsą už vyskupų prašymą leisti moksleiviams ateitininkams laisvai veikti. Ne jau gi, autorius galvoja, kad skaitytojais būtų tokie naivūs ir patikėtų, kad tik dėl tokio pareiškimo, jis būtų kariuomenės teisme pakaltintas ir nubaustas? Be to, kiek vėliau ir pats prisipažįsta, kad buvo nubaustas už visuomenės kurtymą prieš valdžią. Žinoma, kaip ir visada, patogia užsimiršdamas detales savo kalbą ir veiklos. Tai, žinoma, taip pat nei kiek nekenkia novelei.

Atsiminimų vardo nevertas autoriaus palyginimas, kad Amerikoje už tokią veiklą, kuria užsiėmė studentai ateitininkai vidurinių mokyklų moksleivių tarpe niekas jokių bylų nekeltų. Būtų labai įdomu, jei tokią pat veiklą Amerikoje pradėtų ateitininkai-frontininkai. Amerikos High Schools moksleivių tarpe. Kokios reakcijos jie susilauktų iš Education Boards ir visuomenės? Aš bijausi, kad toji reakcija būtų žymiai stipresnė už tautininkų valdžios reakciją. Be to, nėra logiška lyginti ir galvoti, kad nusikaltimo veiksmai įvykdyti Lietuvoje būtų vertinami pagal Amerikos sistemą. Jei autorius nori lyginti, tai jis turėtų neužmiršti, kad Amerikoje nei vyskupams, nei kunigams iš valstybės išdo nemokamos jokios algos, kaip kad buvo mokamos Lietu-

(Nukelta į 8 psl.)

Bendruomenės paskirtis...

(Atkelta iš 6 psl.)

kykime lietuvių bendruomenę vienakalbe.

Pabaigai linkime naujam LB KV pirmininkui ir jos sudarytai valdybai sėkmės sunkiame bendruomeniniame darbe vadovautis tolerancija, kitos nuomonės pripažinimu ir gerbimu, sugyventi su visais po platuji pasauli - šiuo atveju po JAV - išsisklaidžiusiais įvairių pažiūrų lietuvių tautos nariais.

Atsiminimai... ar novelė?

(Atkelta iš 7 psl.)

vos vyskupams ir kuni-gams. Šios kategorijos "valstybės tarnautojai" kaip tik daugumoje ir vadovavo arba buvo globėjais ir rėmėjais tos "nekalto" veiklos apie kurią rašo p. Masionis. Kad tai būtų buvęs religinis persekiojimas, tokią veiklą draudžiant, nedrįsta tvirtinti net ir pats "atsiminimų" autorius.

Autorius 10-je atkarpoje rašo, kad valdžia be reikalo taip sudramatizavo jo ištrėmimą iš Kauno į tėviškę — veždama etapu — matyti, bijodama demonstracijų, o jau sekančioje atkarpoje rašo su dideliu pasididžiavimu apie draugiškų moksleivių ateitininkų demonstraciją Marijampolės geležinkelio stotyje. Demonstracija, kuri, neabejotinai, suorganizuota Marijampolės gimnazijos ateitininkų "globėjų". Juk, Marijampolėje visi žinojo, kad be kun. Gergelio leidimo iš Marijonų gimnazijos bendrabučio išeiti negalėjo nei vienas moksleivis. Neužteko vien Marijonų gimnazijos ateitininkų. Per stebėtinai trumpą laiką, Rygiškių Jono gimnazijos ir Mokytojų Seminarijos moksleiviai ateitininkai buvo suorganizuoti demonstracijoms jų "globėjams" — kapelionams vadovaujant. Iš šio epizodo aprašymo, noroms nenorams, peršasi mintis, kad autorius buvo labai nepatenkintas tomis nepavykusiomis demonstracijomis. Viena — nei demonstrantai nematė kankinio, nei kankinys demonstrantų, o taip pat į geležinkelio stotį išlydint herojų-kankinį nebuvo iškviestas nei gaisrininkų, nei 9-jo pulko dūdų orkestras, kurie tą išlydėjimą būtų tikrai padarę žymiai dramatiškesniu, o p. Masionį žymiai didesniu novelės herojumi ir kankiniu. Pedagogui A. Masioniui visiškai nesvarbu, kad tos demonstracijos galėjo baigtis moksleivių demonstrantų su policija apgailėtinu susirėmimu.

Nuostabus yra ir tremiamojo kraičiu aprūpinimas;

bet kuriam kalėjime, ar daboklėje apnakvindintas, be-maž, žaibo greitumu buvo aprūpintas drabužiais, pataline, papildomu maistu (net iš sidabrinių indų!) ir pinigais. Kiekvienam žingsnyje jį lydėjo draugai bendraminčiai, o gerybių aprūpinimui rūpinasi vienuolyno viršininkas, klebonai ir net vyskupas, kaip ir dera kiekvienos geros novelės herojų-kankiniui.

Atitinka novelės reikalavimams aprašymas to, kas dėjosi Marijampolėje po nepavykusios moksleivių ateitininkų demontsracijos geležinkelio stotyje, kur policija parodė didesnę sumanumą už demonstracijos organizatorius. Autoriaus tvirtinimu Rygiškių Jono gimnazijoje ir Mokytojų seminarijoje vyko dideli tardymai ir po to bausmės. Aš tuo laiku buvau Rygiškių Jono gimnazijos auklėtinis ir galiu liudyti, kad jokių didesnių tardymų nebuvo, o ir elgesio pažymiai moksleiviams sumažinti daugiau už tai, kad demonstracijose dalyvavę moksleiviai buvo viešoje vietoje vakare po valandos, kai jie vieni negalėjo be savo tėvų, ar globėjų rodytis. Kaip įdomu faktą autorius tvirtina, kad nemažas moksleivių skaičius iš Marijonų gimnazijos dalyvavo demonstracijoje ir kad ten viskas pasibaigė be bausmių. Būtų įdomu tik tada, jei kuriam nors iš Marijonų gimnazijos mokinių, dalyvavusių demonstracijoje, būtų buvęs elgesio pažymys sumažintas, nes kaip jis galėjo būti sumažintas, jei tos gimnazijos kapelionas, kunigai dėstytojai ir mokytojai ateitininkai tas demonstracijas patys ir suorganizavo. Daugiau humoru, nei faktų, skamba tvirtinimas, kad švietimo Ministerijos vidurinių mokyklų inspektorius A. Daniliauskas Marijonų gimnazijos mokiniams liepęs tik pabučiuoti ranką kun. J. Totoraičiui ir viskas būsia tvarkoje. Palieku patiems skaitytojams spręsti, ar tai gali būti patikėtinas faktas, kad tik

tam švietimo Ministerijos atstovas specialiai vizitavo Marijampolės vidurinės mokyklas. Faktas yra, kad A. Daniliauskas kalbėjo ne tik mokiniams, bet ir su Marijonų gimnazijos direktorium apie tai, kad tokie excessai gali privesti prie atėmimo gimnazijai finansinės paramos iš valstybės išdo ir valstybinių gimnazijos teisių pripažinimo su-spendavimo.

Noveliškai, t. y., frizuotai aprašo autorius ir 1932 metų Pavasarininkų kongresą Marijampolėje ant šešupės kranto. Už tame Kongrese pasakytas kalbas Marijampolės Karo Komendantas nubaudė prof. J. Eretą, prof. P. Dovydaitį ir dr. J. Leimoną trijų mėnesių kalėjimu. Būdamas jau bebaigias 6 klasės gimnazistas, girdėjau ir aš tas kalbas ant šešupės kranto. Ir jau tada supratau, kad Karo Komendantas už jų tas pasakytas kalbas, viešai raginančias nepildyti valdžios parėdymų, buvo pastatytas į tokią padėtį, kad, jei jis tų kalbėtojų nubaustų, tai jis visiškai teisėtai galėtų būti pats nubaustas pagal Karo stovio nuostatus. Tokios nuomonės buvo ir visa eilė Marijampolės advokatų, kurių komentarus man teko girdėti, dirbant pas vieną jų. Tai buvo kalbos aiškiai kurstančios vieną visuomenės dalį prieš kitą. Tiesa, nežinau, kuriais sumetimais autorius tai vadina pavasarininkų kongresėliu. Kongresėlis, kaip jis rašo, pareikalavęs net virš 100 studentų ateitininkų vien tvarkyti jos eiseną Marijampolės "didmiestį".

Mini savo aprašymuose p. Masionis ir kitus ateitininkus herojus-kankinius, bet jų herojiški darbai ir kankinių kančios labai panašios ir sukirptos ant to paties "kurpaliaus" kaip ir p. Damušio ir Masionio.

"Atsiminimų" autorius tvirtina, kad vieno kito slapta veiklai vadovaujančio moksleivių ateitininkų veikėjo eliminavimas, nei kiek nesilpnino nei moksleivių, nei apskritai ateitininkų veikimo. Priešingai jis net stiprėjo, didėjo narių skaičius, ypač moksleivių, nes slaptas veikimas juos intrigavo. Taip ir norisi p. A. Masionį kaip pedagogą paklausti, nuo kurio laiko konspiratyvus veikimas yra geras jaunimo auklėjimo metodas?

Palieku spręsti patiems skaitytojams, ar teisingai ir tiksliai elgėsi tautininkų valdžia, akivaizdoje ateitininkų įžulau valdžios parėdymų laužymo ir akivaizdžių įvairių formų demonstracijų, siekiančių tik parodyti ateitininkų nesiskaitymą su ja. Tesprendžia tai

ir būsimeji Nepriklausomos Lietuvos, 1930-1940 epizodo istorikai.

Jei pagal Draugo M. Dr. vedamąjį, mėginantį pateisinti tų atsiminimų spausdinimą, jie yra vienu iš šaltinių nepriklausomos Lietuvos istorijai, nežiūrint kiek jie būtų kitų papildyti, taisyti ir visaip pakoreguoti, tai galime būti tikri, kad ta "istorija" bus labai panaši į tą "istoriją", kurią sukūrė ir kuria dabartinis Lietuvos okupantas apie nepriklausomos Lietuvos gyvenimą. Neabejotina, kad tokiais "šaltiniais", kaip p. A. Masionio atsiminimai, jis ir pasinaudos.

\$60.00 PER HUNDRED PAID for remailing letters from home! Send self-addressed, stamped envelope for information / application. Associates, Box 95-B, Roselle, N. J. 07203.

(39-48)

ENGINEERING

We are seeking a BSME with 5 or more years of industrial experience in electronics design and assembly. Experience in thickfilm is desirable. Experience with bill-of-materials and configuration control on computer as part of MRP systems preferable. Gordos Arkansas is a high-tech electronics firm in northwest Arkansas manufacturing solid state relays and custom hybrids. Salary for this position is commensurate with experience. Send resumes to: Personnel Administrator, Gordos Arkansas, Inc., P.O. Box 824, Rogers, AR 72756.

Tauriam lietuviui

A. A.

PETRUI SAKUI

mirus, jo žmonai RŪTAI ir artimiesiems
reiškiame nuoširdžią užuojautą.

Danguolė ir Eugenijus
Bartkai

Brangiam vyrui

A. A.

PETRUI SAKUI

iškeliavus amžinybėn, jo mylimai žmonai
RŪTAI reiškiame nuoširdžią užuojautą ir
kartu liūdime jo netekus.

Alė ir Pranas
Skirmantai

A. A.

PETRUI SAKUI

mirus, jo žmonai RŪTAI reiškiame nuoširdžią užuojautą.

Aldona ir Vincas
JUODVALKIAI

Mylimam vyrui

A. A.

PETRUI SAKUI

mirus, liūdinčiai žmonai RŪTAI reiškiame
jautrią užuojautą ir kartu liūdime.

Leonas ir Izabelė
Oksai

1985 KELIONĖS Į LIETUVĄ

No. 126 (15 dienų): gruodžio 26 - sausio 9 — \$1,459
10 dienų Lietuvoje, 2 Helsinky, FINNAIR ir JFK.

Dėl brošiūros ir daugiau informacijos kreiptis:

BALTIC TOURS

293 AUBURN ST.

NEWTON, MA 02166

(617) 965-8080 arba (617) 969-1190

BALTIC TOURS tvarko:

giminių iškviatimo dokumentus
nuperkam automobilius, kooperatinius butus ir kitas
dovanas giminiams Lietuvoje
tarpininkaujam palikimų sutvarkyme

Išpūdžiai iš Kalifornijos

"TU MAN VIENA" PLOKŠTELĖS SUTIKTUVĖS

Tai buvo šiltas Kalifornijos rugsėjo 21 d. vakaras. Šiltas oras ir labai jauki, šilta nuotaika šv. Kazimiero parapijos salėje...

Atrodo, Los Angeles lietuviškų parengimų istorijoje dar nebuvo tokio didelio publikos susidomėjimo: rengėjai ne tik išpardavė iš anksto visus bilietus, bet ir vos begalėjo sutalpinti dar ir dar norinčių į salę patekti...

Gal svarbiausia to pasisekimo priežastis, kad šis Vyrų kvartetas yra jau kelio metai Los Angeles ir kitur dainavęs, visada gerai ir nuotaikingai pasirodęs, be to, kiekvienas tų keturių atskirai yra labai simpatiški asmenys, nuoširdūs veikėjai tarp lietuvių, visi — inžinieriai, bet muzikalūs inžinieriai! Prof. dr. Emanuelis Jarašūnas — pirmas tenoras, švelnus ir gražaus tembro balsu, Bronius Seliukas — antras tenoras, dainuojąs čia, atrodo, nuo amžių... Pradėjęs dar nuo tada, kai kvartetą vedė muz. kompoz. Br. Budriūnas, Antanas Polikaitis — baritonas, savo giedojimu džiuginąs per lietuviškas pamaldas ir gražaus tembro dainininkas-solo bei grupėse ir Rimtautas Dabšys — bosas, žinomas losangeliečiams (ir kitur) solistas, bei nuolat dalyvavęs ne tik kvartete, bet, taip pat, duetuose ir chore.

Šio darnaus Kvarteto dartinis muzikinis vadovas ir akompaniatorius — muzikas ir kompozitorius Alo-

yzas Jurgutis, jau pradžiuginęs losangeliečius keliais gražiais savo ir kitų muzikinių kūrinių atlikimais.

Ši Vakaronė buvo tuo ypač graži, kad jautėsi didelis entuziazmas dainai, šiam dainos vienetui ir ypačingai entuziastingas publikos priėmimas bei įvertinimas.

Sceną gražiai papuošė ir programos dalyvius parežisavo bei jų išėjimus į sceną pajvairino — aktorius ir režisierius Petras Maželis. Atrodo, ir jo, nevien dainininkų, nuopelnas, kad programa buvo išdėstyta (dainos ir kalbos) skoningai, niekur nepertempta, nenuobodu. Jautėsi kūrybinis išmaningumas, be to, daug jaunatviško entuziazmo, visur su humoro gaida.

Kiekvienas kvarteto narys kalbėjo, atskleisdami šios Vakaronės tikslą, šios naujos plokštelės "Tu man viena" gimimą ir... Kvarteto susidainavimo istoriją. Rimtautas Dabšys pradėjo trumpu žodžiu, su saikingu humoru, B. Seliukas — neblogas kalbėtojas, natūraliai juokingas, atskleidė — kodėl "tu man viena...", A. Polikaitis — gražiai padėjo eilei žmonių, kurie Kvartetui talkino, rėmė, E. Jarašūnas — beveik aktoriškai kalbėjo apie "sparnuotą ir skambų žodį"... Vakaro svarbiausią programos dalį, žinoma, sudarė jų atliktos dainos. Puikiai atliktos! Patiko visos, o man labiausiai — "Užstalės daina", kuri taip priminė anais laikais Lietuvoje kaimuose užtraukiamas dainas...

Plokštelės mėcenatai — Antanas ir Kazimiera Mika-

Los Angeles vyrų kvartetas su dideliu pasisekimu rugsėjo 21 d. pristatė savo plokštelę "Tu man viena" koncerte: R. Dabšys, B. Seliukas, A. Polikaitis ir dr. E. Jarašūnas. Gruodžio 1 d. kvartetas atvyksta į Clevelandą ir Dirvos kultūrinėje popietėje Lietuvių Namuose atliks meninę programą.

lajūnai, dideli dainos mylėtojai, ta tema A. Mikalajūnas pasakė kalbą. Vakaronės mėcenatai — Vita ir Albinas Markėvičiai. Gražu, kad šiame parengime dalyvavo Kvarteto narių šeimos. Vakaronės vyriausia šeimininkė — Laima Jarašūnienė. (ar)

REGINA STANČIKAITĖ IR LINAS POLIKAIČIAI "SUMAINĖ AUKSO ŽIEDUS"

Regina Stančikaitė ir Linas Polikaitis priėmė moterystės sakramentą šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje 1985 m. rugpjūčio 17 d. Mišias atnašavo kun. prel. Jonas Kučingis, buvo labai gražios religinės apeigos ir ypatingai gražus ir meniškasis giedojimas. Polikaičių šeima, žinoma kaip muzikų

ir dainininkų šeima, suvažiavo į vestuves ir sudarė to gražaus giedojimo bei išskirtinai gražių jungtinių apeigų branduolį.

Vestuvių puota buvo šv. Kazimiero parapijos salėje.

Regina Stančikaitė ir Linas Polikaitis sukūrė lietuvišką šeimą.

Jaunosios tėveliai M. ir Br. Stančikai yra Los Angeles visų lietuvių labai gerbiami, kaip tautiniai susipratę ir veiklūs bei dosnūs bendriesiems reikalams, išauginę ir išmokslinę gausią šeimą. Regina yra jų pati jauniausioji, pasirodusi būti mokytoja, visada veikli skautė, lietuviškų šokių ir dainų ansamblio "Spindulys" narė ir kitos lietuviškos veiklos nuoširdi rėmėja.

Jaunojo tėveliai D. ir A. Polikaičiai — viena iš pačių veikliausių ir muzikaliausių šeimų Los Angeles, ateitininkai ir beveik visų organizacijų rėmėjai ar auka, ar menine bei kitokia talka. Tris vaikus išauklėję pavyzdiniais žmonėmis — lietuvišiais, Linas — yra irgi jų jauniausias sūnus, baigęs inžinerijos mokslą, veiklus atitininkas, "Spindulio" ansamblio narys, lituanistinės mokyklos mokytojas ir kitų lietuviškų organizacijų talkininkas.

Ne tik iš vestuvėse pasakytų gražių kalbų, bet ir iš jaunos poros jau mums ži-

nomo lietuviško nusiteikimo bei atliekamų jų gražių darbų, visiems aišku, kad ši jauna Polikaičių šeima yra didelė viltis išsivijus lietuvių. Telaimina Dievas Liną ir Reginą. (ar)

OPPORTUNITY FOR
FAMILY PRACTICE PHYSICIANS
POSITIONS NEEDED
to work and live in a small congenial
hospital and community. Opportunity
available in a historical community
located in East Texas. Attractive as-
sistance program provided. Inquire
by writing to or calling
MERION COUNTY HOSPITAL
1115 N. WALCOTT
JEFFERSON, TEXAS 75657
214-665-2341 (39-42)

MACHINIST MASTER MACHINIST

Fast growing firm in El Paso, Tx. is
taking applications for Master Ma-
chinist position. Excellent chance for
advancement for individual with su-
pervisory background. The following
requirements are a must: Blueprint
Reading, Shop Math, good working
knowledge of Sine Plates, height
gages, Turn-table and dividing heads.
Must be able to cut gears and thread.
Need to have experience in setting up
and operating engine lathes, horizon-
tal and vertical boring mills. Send
resume to:

TROWBRIDGE INC.
P. O. BOX 4140
EL PASO, TX. 79914
ATTN: STAN SCHETTLER
915-821-6800 (39-40)

WANTED JEWELRY POLISHERS GLUERS

Full time, part time shift. Good start-
ing wage & benefits. Apply in per-
son—

C. RAY RANDALL MFG. CO.
426 MT. HOPE ST.
NORTH ATTLEBORO, MA. (39-40)

AB DICK 360 AB DICK 385 RYOBIE 960

If you have any experience running
one or more of these presses, we have
a position open for you. Call 617-387-
8840 for appointment.

COPYMAX, INC.
111 STATE STREET
33 BROAD STREET
8 DOANE STREET
BOSTON, MASS. 02109 (38-44)

ELECTRICAL "JOURNEYMAN"

Knowledge of presses, welders, and
some automation equipment required
for automotive stamping plant.

Send resume to:

O. L. ANDERSON CO.
13400 BURT ROAD
DETROIT, MICHIGAN 48226 (35-39)

MOLD MAKERS

UPGRADERS

Needed immediately for
rapidly expanding plastic
mold tool room. Early bird
gets seniority and day shift.
New machinery. Sterling
His location. For interview
and immediate consider-
ation, call:

DAVE MC NEILL
(313) 254-1550 (38-42)

MALONIAI KVIEČIAME JUS, SPAUSDINTO LIETUVIŠKO ŽOI ŽIO PUOSELĖTOJUS, DALYVAUTI DIRVOS 70 METŲ SUKAKTUVINIAME BANKETE-BALIUJE

1985 m. spalio mėn. 19 d. Tautinių Namų salėje,
3356 GLENDALE BLVD., LOS ANGELES

Programoje:

Dr. L. KRIAUCELIŪNO, A. L. T. S-gos pirmininko žodis,
Muz. A. JURGUČIO parengta dueto dainų pynė, vakarienė,
vynas ir visą vakarą veikiantis baras be papildomo užmo-
kesčio bei šokiai prie jaukios muzikos.

Apie dalyvavimą prašom iš anksto iki 1985. X. 12 d. pranešti: Ed. Balce-
riui — tel. 207-4571, Pr. Dovydaičiui 667-2680, L. Mažeikienei 821-8681 ar J.
Petroniui 664-0791.

Pradžią 7:30 val. vak.

Auka asmeniui — \$25.00

Užkandžiai, kokteiliai, šampanas.

A. L. T. S-GOS LOS ANGELES
SKYYRIAUS VALDYBA
ir

DIRVOS 70 METŲ SUKAKČIAI
PAMINĖTI KOMITETAS

Hanau lietuvių stovykla

(2)

Aleksandras Merkelis

Pagrindinis ruso komendanto argumentas, kad pabaltiečiai yra rusų piliečiai, visi kalba rusiškai, ir nėra jokio reikalo juos pabaltiečius iš rusų lagerio išskirti. Kitų tautybių atstovų akyse, o ypač UNRRos atstovo anglės Miss Deed, pasirodė nepatikimais.

Mano replikas su rusų komendantu vertė lenkų komendantas mokas pranciūziškai ir rusiškai. Rusas nenusileido. Tuomet Miss Deed, užpykus atsikirta, kad visi anglai tarp savęs susikalba be vertėjų, kad administraciniai rusams susikalbėti su mumis taip pat reikės vertėjų, todėl nuoseklu mus iš rusų lagerio išskirti, nes mes su jais būti nenorime, ir priskirti prie italų, su kuriais bendrauti sutikau.

Atskiros stovyklos dėl mažo skaičiaus nebuvo jokios prasmės UNRRai steigti. Šis sprendimas buvo lemiamas, nors ir toliau dar vyko pasikalbėjimai su rusu, tačiau pamiršęs užimtą liniją į ruso klausimus pradėjau atsakinėti ne laukdamas vertimo dėl ko vėliau rusas manęs paklausė "ar aš tikrai nekalbu rusiškai". Jam atsakiau, "kad

rusiškai kalbu, kada man patinka", tai buvo paskutinė mano frazė su rusų stovyklos komendantu Hanau 15 d. gegužės".

Hanau lietuvių stovykla smarkiai augo: per aštuonius mėnesius (1945. V. — 1946. I. 1) ji susilaukė 2931 gyventojų, o prie jų pridėjus 500 iškeltų į organizuojamą Wiesbadeno lietuvių stovyklą, bus 3,431 gyventojas. Per tuos aštuonius mėnesius daugiausia žmonių į stovyklą plaukė gegužės, birželio, liepos ir rugpiūčio mėnesiais. 1946 m. liepos 10 d. į Hanau lietuvių stovyklą atkėlus sulikviduotų Munnos ir Lichtenau stovyklos gyventojus, joje gyventojų skaičius pasiekė didžiausią kiekį, būtent: 3,582 žmones.

Nuo 1947 m. rudens prasidėjus emigracijai, stovyklos gyventojų skaičius po truputį ima mažėti, o nuo 1949 m. pradžios, paspartinus emigraciją į Jungtines Amerikos Valstybes, pradeda smarkiai mažėti.

Pirmuosius du metus mūsų stovyklinio gyvenimo emigracija nebuvo aktualus klausimas. Ir spauda ir vadovaujant veiksniai emigruoti neskatinė. Iškilus emigracijos klausimui, buvo į jį atsakoma šabloniškai: jei

jau emigruoti, tai kompaktine mase, ir tik į aukštos kultūros kraštus. Toks aktualus emigracinio klausimo sprendimas buvo nerealus, nes emigracija pareina ne nuo mūsų norų ir valios.

Didžiojoje Hanau stovykloje emigracijos klausimas pradėjo aktualėti jau 1946 m. Ji darė aktualiu dvi priežastys, būtent: stovykla buvo perpildyta; buvo gyvenama net tamsiuose ir drėgnuose rūsiuose, ir stovykla buvo paversta dirbančiųjų: kiekvienas darbingas turėjo dirbti stovykloje, UNRRA ar USA armijos darbovietėse. Vienu tarpu darbininkų pareikalavimas buvo toks didelis, jog UNRRA vadovybės buvo grėsoma net uždaryti aukštesniasias gimnazijos klases. Armijos darbovietėse darbas nelengvas, atlyginimas menkas, o sugrįžus vakare į stovyklą, ypač viengungiams reikia gyventi paliepėse ar rūsiuose, maistas palaipsniui taip pat blogėjo. Jei viengungius apie emigraciją vertė sielotis sunkus darbas ir stovykloje blogos gyvenimo sąlygos, tai su gausiomis šeimomis ir silpnais nervų žmonėmis, be to, dar ir galimas karas tarp Rytų ir Vakarų.

Kai tik atsirado afidevitas, tai juos gavę (o Hanau lietuvių stovykloje tokių buvo nemaža) ėmė rūpintis emigruoti į Ameriką, nors į ją afidevitų savininkams patekti ir maža šansų tebuvo. Atsiradus emigracinių galimų į kitus kraštus, hanaviškiai jais gyvai domėjos. Daugiausia domino Kanada, ir į ją 1948 m. daugiausia išvažiuota. Kanadon važiuo daugiausia tie, kuriems stovyklinis gyvenimas buvo įgrisęs.

Priėmus DP bilių visų emigracinis dėmesys ir pastangos nukrypo į Jungtines Amerikos Valstybes. Afidevitai skubiai buvo keičiami į darbo sutartis ir buto garantijas.

Tie, kurie neturėjo galimų patekti į JAV, stengėsi emigruoti į Australiją. Tačiau ten buvo sunkiau patekti dėl sveikatos, kurios daugiau žiūrėta, negu į JAV.

Iš Hanau lietuvių stovyklos daugiausia išemigravo į JAV: 1946-47 m. — 81, 1948 — 122, 1949 m. sausio mėnesį — 95, vasario — 147, kovo — 133, balandžio — 300, gegužės — 243, birželio — 160. 1949 m. per pirmąjį pusmetį — 1078 žm., viso 1281 žmogus.

Kanadon 1946-47 m. — 79, 1948 m. — 398, 1949 m. ligi birželio 30 d. — 176. Viso 653 žmonės. Į kitus kraštus mažiau.

Lituanistikos Katedra
The Endowed Chair
of Lithuanian Studies
University of Illinois
at Chicago

AUKOS LITUANISTIKOS KATEDRAI

Aukos gautos 1985 m. rugpiūčio mėnesį:

2,500 dol. Dr. Vytautas ir Antanina Karobliai, Ripley, Oh — iš viso 10,000 dol. — **GARBĖS STEIGĖJAI.**

2,040 dol. A. a. Jono Kartano ir Juozo Kartano atminimui — Ona Kartanienė, Omaha, NE.

1,000 dol. Gediminas Balandas, Warren, MI — iš viso 5,000 dol. — **STEIGĖJAS**

1,000 dol. A. a. Vilhelminos Kanteikienės atminimui — Česlovas Kanteika, Yagcona, Australija; Stepas ir Pelagija Leveckiai, Edison, NJ (iš viso 2,000 dol.); Pasaulio lietuvių gydytojų sąjunga, per dr. Dainių Degesį; Vyduo Jaunimo fondas, per Vytautą Mikūną (iš viso 1,100 dol.).

500 dol. Emily C. Gudzevich, Worcester, MA; dr. Antanas Matukas, Putnam, CT (iš viso 705 dol.); Jonas ir Veronika Paoviai, Grand Rapids, MI (iš viso 600 dol.); dr. Pranas ir Ada Sutkai, Homewood, IL (iš viso 2,000 dol.).

300 dol. Alfonsas ir Ona Kinduriai, Gulfport, FL (iš viso 1,000 dol.); dr. Viktorija Skrupskelytė, Oberlin, OH (iš viso 950 dol.).

250 dol. Andrius ir Stasė Bliūdžiai, Southfield, MI (iš viso 270 dol.).

200 angl. sv. N. Butkus, Brighton, Anglija.

200 dol. A. a. Valerijaus Jasaičio atminimui — Elena Jasaitienė, Des Plaines, IL (iš viso 420 dol.); dr. Rūta ir Mečys Jauniškiai, East Northport, NY (iš viso 300 dol.); Julius ir Liuda Paulėnai, Cicero, IL.

100 dol. Adelaidės Lietuvių katalikių moterų draugija, per Rusnę Kubiliene; American Travel Service Bureau, A. Lauraitis ir W. Rask, Chicago, IL; Stasys Aušrotas, Sun City, CA (iš viso 150 dol.); Antanas Balčytis, Chicago, IL (iš viso 200 dol.); Kazimieras Bandzevičius, Los Angeles, CA; Kazys Bradūnas, Chicago, IL (iš viso 200 dol.); Vytautas Čepas, Chicago, IL; Napoleonas Cirtautas, Wyandotte, MI; Vincas ir Petrė Dubauskai, Woodhaven, NY (iš viso 130 dol.); Simas Kašielionis, St. Petersburg, FL; Gražina Kenter, Danbury, CT (iš viso 250 dol.); Antonia King, Grand Rapids, MI (iš viso 250 dol.); a. a. Julius Kumpiko atminimui — dr. Giedrė Kumpikaitė, Hollis Hills, NY; Adolfas Lekšas, Western Springs, IL (iš viso 200 dol.); a. a. Prano Lemberito atminimui — Monika Lemberitienė, Santa Monica, CA; Jonas Liorentas, Hollywood, FL (iš viso 500 dol.); Stasys ir Ona Martišauskai, Brockton, MA; a. a. Aleksandros Masionienės atminimui — Antanas Masionis, Fair Lawn, NJ (iš viso 225 dol.); a. a. Elžbietos Motiejūnienės ir a. a. Petronėlės Prižgintienės atminimui — Jonas ir Ona Motiejūnai, Los Angeles, CA (iš viso 200 dol.); Kazys Račiūnas, Beverly Shores, IN (iš viso 350 dol.); Ona Rinkienė, St. Petersburg, FL (iš viso 150 dol.); Mannevillette Sullivan, Washington, DC.

75 dol. Ignas Kazlauskas, Great Neck, NY (iš viso 300 dol.).

65 dol. Petras ir Anelė Povilaičiai, Great Neck, NY (iš viso 200 dol.).

60 dol. Povilas Janušonis, Dousman, WI (iš viso 110 dol.).

50 dol. Emil ir Elsa Adomat, St. Petersburg, FL (iš viso 100 dol.); Kazys ir Valė Barmai, Los Angeles, CA (iš viso 100 dol.); Juozas ir Edith Blažiai, Holliston, MA (iš viso 150 dol.); Paul Blozis, Daytona Beach, FL; kun.

Jonas Burkus, Hot Springs, AR (iš viso 250 dol.); Stella Cirul, Owensboro, KY; Gilbert Gailius, Concord, MA; Arturas ir Antanina Galinaičiai, Chicago, IL (iš viso 150 dol.); Vincas Geležūnas, St. Louis, MO; G. ir P. Juodikai, Chicago, IL; dr. Alfonsas Kontvis, Westminster, CA; dr. Vinco Kudirkos Šaulių kuopa, Worcester, MA, per Algirdą Zenkų; Adolfas Lingis, Great Neck, NY (iš viso 75 dol.); Jurgis Miezaitis, Ormond Beach, FL; Ballys ir Genovaitė Narbutai, Vista CA (iš viso 300 dol.); dr. Edward Peterson, Jr., Birmingham, AL; a. a. Vytauto Petrausko atminimui — Liudas ir Elena Dovydenai, Lenox, MA; Maria Slavinskas, Monticello, NY; Juozas Stankūnas, Elizabeth, NJ; Anthony ir Helen Yakaičiai, Franklin Square, NY (iš viso 100 dol.).

40 dol. Kostė Garbaskienė, Great Neck, NY (iš viso 120 dol.).

30 dol. Marija Cibienė, Gulfport, FL (iš viso 50 dol.); Jadvyga Matulaitienė, Hillcrest, NY (iš viso 90 dol.).

25 dol. Aldona Ambrazienė, Cleveland, OH; Adomas Ambraziūnas, Los Angeles, CA; Leo Bagdonas, Santa Cruz, CA; dr. Adolfas ir Stasė Baltrukėnai, Dania, FL; Stasys Baniulis, Cicero, IL; Jonas Barniškis, Euclid, OH (iš viso 50 dol.); Jonas Bujauskas, Detroit, MI (iš viso 70 dol.); a. a. Algimanto Buko atminimui — Jonas ir Jadvyga Bukai, Gulfport, FL; Kazys ir Sofija Butkai, Jamaica, NY; Arūnas Čepas, Urbana, IL; Rūta Hoffa, Windsor Locks, CT; Stasys Jasutis, Long Beach, CA (iš viso 35 dol.); Kristen Johnson, Chicago, IL; Angelė Kiaušaitė, Harrison, NJ; Leonardas Kiaušas, Clifton, NJ; Knights of Lithuania, Council No. 46, per Anthony Yavorosky; dr. Allan Konce, San Francisco, CA; Marija Kučienė, Downers Grove, IL; a. a. George ir Mary Laukaičių atminimui — Mildred Whitney, Brunswick, ME; Henrikas Miklas, Great Neck, NY (iš viso 175 dol.); a. a. Jonio Mockaus atminimui — Nelė Mockuvienė, Yucaipa, CA; dr. Bernardas Morkūnas, San Diego, CA; Mykolas ir Elena Naujokaičiai, Upland, CA; a. a. John K. Pavilonio atminimui — Edward ir Shirley Paviloniai, Racine, WI; Stefa Rickutė, Toledo, OH; Jūratė Scheffel, Chicago, IL; Bronius ir Angelė Seliukai, Rancho Palos Verdes, CA; kun. Andrius Senkus, Lake Worth, FL (iš viso 125 dol.); Lilija Solish, Pomona, NJ; Danuta Sucich, Randolph, NJ; Rasa Szepelek, Chicago, IL; a. a. Joseph Uzdavinio atminimui — Anna Uzdavinis, Canton, MI (iš viso 50 dol.); Algirdas Vasiulauskas, Columbus, OH; Jonas ir Irena Vilgaliai, Great Neck, NY (iš viso 115 dol.); Antanas Virbikas, W. Paterson, NJ.

(Bus daugiau)

GOVERNMENT JOBS

\$16,040-\$59,230 / yr. Now Hiring. Call 805-687-6000, Ext. R-5823 for current federal list. (38-45)

WANTED JOURNEYMEN DIE MAKERS EXPERIENCED Be able to set up work from blue prints & close tolerance. Needed for day & night shift. Medium to large size sheet metal dies. 50 plus hours per week. Excellent wages and benefits. Apply at: RIVIERA DIE & TOOL 3859 Roger Chaffee S.E. Grand Rapids, Mich. 49508 616-243-4702 (35-40)

Korp! Neo-Lithuania filisterei

BIRUTEI STRAZDIENEI

Kanadoje mirus, jos vyrui JURGIUI ir sūnui VAIDOTUI nuoširdžią užuojautą reiškia.

Korp! Neo-Lithuania
Vyriausioji Valdyba

P A D Ė K A

Visiems, kurių negaliu pasiekti gyvuojų žodžiu, reiškiu gilią padėką už prisiminimą mano mylimos mamytės

A. + A.

ANTANINOS KILIKEVIČIENĖS.

Ji mirė 1985 m. rugpiūčio 31 d. Clevelande ir buvo palaidota rugsėjo 3 d. Visų Sielių kapinėse šalia savo vyro a. a. Jono Kilikevičiaus, mirusio 1950 metais.

Nuoširdžiai dėkoju kun. Gediminui Kijauskui, S. J. už šermenų maldas ir šv. Mišių auką, dėkoju visiems bičiuliams, kurie Ją palydėjo į kapines, kurie skyrė aukas mišioms ir Tautos Fondui, kurie pareiškė užuojautą ir skausmo valandose mane guodė ir stiprino.

Su gilia pagarba,

DUKTĖ IRENA
KILIKEVIČIŪTĖ-VINCLOVIENĖ

CHICAGOS LIETUVIAI

Antanas Juodvalkis

DRAUGO METINIS POKYLIS

Draugo leidėjai yra sudarę renginių komitetą, kuris rūpinasi sutelkti lėšas dienraščio paramai. Komitetas, vadovaujamas žinomos visuomenininkės ir daugelio organizacijų vadovės Marijos Remienės, š. m. rugsėjo 28 d. Jaunimo centre, Chicagoje, surengė pokylį su puikia menine programa.

Pokylį pradėjo ir jam vadovavo pati komiteto pirm. M. Remienė, pasveikinusi susirinkusius svečius ir pažymėjusi spaudos reikšmę lietuvių bei išlaikyti. Maldą sukalbėti pakvietė marijonų vienuolyno vyresnįjį kun. Juozą Vašką.

Prieš servuojant vakarienę, M. Remienė supažindino su žymiais ir iš toliau atvykusiais svečiais, kurių tarpe buvo visų gerbiama gen. konsulė Juzė Daužvardienė, Lito ir Kasos direktoriai — V. Alksninis ir R. Kezys iš New Yorko (jiedu įteikė ir Draugo projektui čekį), muzikas Algis Šimkus iš Miami, rašytojas Vytautas Volertas iš New Jersey ir kiti. Svečių tarpe buvo šalpos, politinių ir ideologinių organizacijų vadovai, kaip Marija ir Antanas Rudžiai, dr. Leonas ir Irena Kriaučiūnai, Teodoras Blinstrubas, Juozas Polikaitis ir daugelis kitų, remiančių lietuvišką spaudą.

Draugo deimantinio jubiliejaus proga dr. A. Razma įteikė Lietuvų Fondo skirtą paramą 5,000 dol. čekį, o

"Projekto 85" vadovas St. Baras įteikė arti šimto tūkstančių surinktų aukų apyskaitą. Marijonų provincijolas kun. V. Rimšelis, padėjo visiems Draugo rėmėjams ir talkininkams.

Meninę įdomią programą atliko populiariosios Dainuojančios žemaitės — Bronė Stravinskienė, Danutė Varaneckienė, Aldona Underienė ir solistas Bronius Maciukevičius, vadovaujant Kaziui Skaigiriui ir akompanuojant pianistei Alvydei Eitutytei. Pokylio dalyviai buvo sužavėti įdomia ir gerai išpildyta dainų pyne ir nenorėjo paleisti. Po vieną, po du, po tris ir visi kartu dainuodami žavėjo publiką ir sulaukė šiltų katučių. Turėjo ir bisuoti. Rengėjai programos atlikėjus apdovanojo gėlėmis, o jie priklausančių honorarą paaukojo Draugo paramai.

Programą užsklendė Draugo moderatorius kun. Pranas Garšva padėkos žodžiu.

Svečiai linksmynosi, grojant A. Stelmoko orkestrui, o pertraukos metu buvo atrinkti dovanų laimėtojai.

KUN. JUOZO VAILOKAIČIO SUTIKTUVĖS

Šių metų pradžioje knygų rinkoje pasirodė ekonomisto Jono Sako-Sakevičiaus paruošta knyga "Kunigas Juozas Vailokaitis". Šios knygos pristatymas įvyko rugsėjo 27 d. Jaunimo centro kavinėje. Knygos pristatymą organizavo Lituanistikos tyrimo ir stu-

Lietuvių Fondo valdybos pirm. dr. Antanas Razma sveikina Draugą ir įteikia LF skirtą paramą. Šalia rengėjų komiteto pirm. M. Remienė, kun. V. Rimšelis ir "Projekto 85" vadovas St. Baras, surinkęs arti 100,000 dol. spaudos mašinoms atnaujinti.

dijų centras, o pravedė dr. Jonas Račkauskas.

Apie kun. Juozo Vailokaičio asmenį ir knygos turinį kalbėjo dr. Juozas Meškauskas, pasitelkęs studentę Alidą Vitaitę. Ekonomistas Jonas Sakas surinko prieinamą medžiagą apie kun. Juozo Vailokaičio ekonominę ir politinę veiklą, pasakytas kalbas seime ir jo raštus, paskelbtus įvairiais laikais ir įvairioje spaudoje, daugiausiai jo paties leistame ir redaguotame šaltinyje. Tai retų gabumų ir įžvalgumo ekonomistas, kūręs Lietuvos nepriklausomą gyvenimą.

Dr. J. Meškausko išsamia paskaitą papildė ekonomistas-bankininkas Adolfas Baliūnas, pasitelkęs studentę Sigitą Gudį. Vailokaičio įsteigtas ūkio bankas padėjo išpirkti bankrutuojančius dvarus, kad nepatektų svetimtaučiams, Vailokaičių veikla buvo plati ir įvairi. Jie davė stipendijas studentams, steigė plynines, metalo apdirbimo įmones, cukraus ir kitas gamyklas. Jo tikslas buvo ekonominiame gyvenime atsipalaiduoti nuo svetimtaučių ir būti savo šalies šeiminkais.

Knyga — Kunigas Juozas Vailokaitis — yra ne tik veikla ir gyvenimas, bet atgimstančios Lietuvos ekonominio kūrimo istorija. Kaip politikai kovojo už Lietuvos politinę nepriklausomybę, taip Vailokaičiai norėjo ekonominio savarakiškumo.

Dr. J. Meškauskas baigė apgailestavo, kad per mažai domimės ekonominio gyvenimo knygomis, o visas dėmesys sukauptas į grožinę literatūrą ir tik jai skiriamos premijos. Pagal

jį turime 35 premijuotus romanus, o nė vienos ūkinio pobūdžio knygos. (Ar tik tiek? Juk vien Draugas yra premijavęs 35 romanus, o kur dar rašytojų draugijos premijos? Ar rašytojų d-ja premijuoja tik poeziją?).

Knygos autorius padėkojo visiems talkininkams.

Knygą Kunigas Juozas Vailokaitis išleido Popiežiaus Leono XIII literatūros fondas, spaudė Draugo spaustuvė 1985 m., kaina 8 dol. Gaunama Draugo administracijoje ir pas platintojus.

ARTIMIAUSI CHICAGOS RENGINIAI

Spalio 12 d. 6 val. vak. Jaunimo centro salėse, Chicagoje, DIRVOS 70 metų sukaktuvinis pokylis. Meninę programos dalį atliks smuikininkė Brigita ir gitaristas Juozas Kasinskai iš New Jersey. Šokiams gros neolitanų orkestras. Rezervacijos Vaznelių pre-

kyboje ir pas komiteto narys.

Spalio 15 d. Jaunimo centre Putnamiečių seselių madų paroda. Bilietai Vaznelių prekyboje.

Spalio 13 d. Šaulių namuose Vilniaus dienos minėjimas ir anglų kalba knygos "Rytų Lietuva" pristatymas.

Spalio 19 d. Jaunimo centro didžiojoje salėje Lietuvos dukterų pokylis, o kavinėje Akademinio skautų sąjūdžio metinė šventė.

Šaulių salėje Tauragės klubo metinė vakarienė.

Spalio 20 d. Lietuvų tautiniuose namuose Derliaus šventė, ruošiamą Moterų Federacijos Chicago skyriaus.

Jaunimo centro salėje Lietuvos dukterų 25 metų veiklos minėjimas.

Engineer SENIOR HIGHWAY ENGINEER

Requires Florida PE (or ability to obtain it), with minimum 10 years experience in design of expressways, state highways, and major county roads, including storm drainage/detention facilities. Contact E. Walker
**AMERICAN DESIGN
SERVICE CO., INC.**
6900 S. Orange Blossom Trail
Orlando, Florida 32809
305/851-6900
(38-39)

PLASTICS PROJECT ENGINEER

Experienced in injection molding, injection molds and related tooling, assembly, decorating and painting. Preferred candidate should have a minimum of 5 years experience and possess good communication and negotiating skills. Please send complete resume and salary requirements to Mrs. Larry C. Eisenga, c/o Leon Plastics, 4901 Clay Ave., PO Box 350, Grand Rapids, MI 49501. EOE
(38-41)

WAREHOUSE — SHEAR ROOM

Minimum 5 years experience steel warehousing & shearing. Apply in person Mon.-Fri. 9 A.M.-11 A.M.
CLEPRO INC.
6800 UNION AVE.
CLEVELAND, OHIO 44105
(54-59)

Dainuojančios žemaitės — Bronė Stravinskienė, Danutė Varaneckienė ir Aldona Underienė atlikusios programą Draugo pokilyje rugsėjo 28 d. Jaunimo Centre.

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkas J. Mažeika

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

Puikiausius kailius rasite

Chicagoje pas vienintelį lietuvių kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601

Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489

Taupa

Lietuvių kredito kooperatyvas
18022 Neff Road
Cleveland, Ohio 44119

TAUPYKITE IR SKOLINKITĖS

vieninteliame lietuvių kredito
kooperatyve Ohio valstijoje.

Palūkanos už sutaupas:

Term. indėliai	Metinis	asmeniniams reikalams,
(\$3,000 +)	Prieaugis	automobilių pirkimui,
6 mėn.	8.24%	namų pagerinimui, ir
12 mėn.	8.78%	morgičiams.
18-kos mėn.	9.31%	
30-ties mėn.	9.58%	Smulkesnės informa-
Spec. s-ta	7.50%	cijos suteikiamos TAU-
Reg. taup. s-ta	6.10%	POS įstaigoje.

Skoliname:

PARDUODAME PINIGINES PERLAIDAS (MONEY
ORDERS) PRIMAME MOKESČIUS UŽ ELEKTROS,
SILDYMO, TELEFONO IR VANDENS SĄSKAITAS.

TAUPOS DARBO VALANDOS

TREČIADIENIAIS IR ŠEŠTADIENIAIS
10:00 val. r. — 1:00 val. p. p.
adv. A. Širvaičio įstaigos patalpose Lietuvių namuose.

SEKMADIENIAIS

11:00 val. r. — 1:00 val. p. p.
Dievo Motinos parapijos patalpose
(centrinėje TAUPOS būstinėje).

VISOS SANTAUPOS PILNAI APDRAUSTOS SU
NATIONAL DEPOSIT GUARANTEE CORPORATION

CLEVELANDO PARENGIMAI

• SPALIO 12 d. Clevelando
šaulių 15 metų įsikūrimo mi-
nėjimas Lietuvių Namuose.

• SPALIO 13 D., 4 val. po-
piet solistės Aldonos Stempu-
žienės koncertas ir naujos
plokštelės pristatymas Dievo
Motinos parapijos auditorijoje.

• SPALIO 19 D. Hamiltono
teatras. Rengia LB Ohio apy-
garda.

• SPALIO 27 D. Clevelando
skautininkų draugovės rengi-
nys.

• LAPKRIČIO 2 D., šešta-
dienį, Pabaltiečių vakaras Lie-
tuvų Namuose. Ruošia AL
Taryba, Latvių Sąjunga ir Es-
tų Taryba.

• LAPKRIČIO 9 D. Lietuvių
namų metinis balius.

• LAPKRIČIO 10 D. Šv.
Jurgio parapijos tradicinis ka-
lakutų festivalis.

• LAPKRIČIO 16-17 D.
Lietuvių dienos. Rengia LB
Clevelando Apylinkė.

• LAPKRIČIO 23 D. LKVS
Ramovė rengia kariuomenės
šventės minėjimą.

• GRUODŽIO 1 D., sek-
madienį, 3 val. p. p. kultūrinė
popietė, Dirvos 70 metų su-
kakties užbaigimo proga.

• GRUODŽIO 22 D. Šv. Ka-
zimiero lit. mokyklos Kalėdų
ešlutė.

• GRUODŽIO 31 D. Naujų
metų sutikimas, rengiamas
Lietuvių namų direkcijos ir
Čiurlionio ansamblio.

1986 m.

• SAUSIO 19 D., sekmadi-
nį, 4 val. popiet Angelės Kara-
liūtės fortepijono rečitalis Die-
vo Motinos parapijos auditori-
joje.

• PATRIA prekybos na-
muose, 794 E. 185 Street,
Clevelande, yra didelis pa-
sirinkimas vietinių ir im-
portuotų maisto produktų,
įvairių skanumynų, lietuviš-
kos juodos duonos, o dova-
nų skyriuje yra gintaro,
plokštelių, audinių, knygų ir
lietuviškų sveikinimo korte-
lių. Prašome atsilankyti. Te-
lefonas 531-6720.

Automatic SCREW MACHINE OPER. BROWN & SHARP ACME PTC GRIDLEY

Experienced operators with full responsibility for setup,
run and maintenance. Must be able to demonstrate
proficient knowledge of blueprint reading and use of
precision measuring tools. If you are among the best,
we would like to talk to you. Overtime, top wages and
benefits. Apply in person or call

MERCURY MANUFACTURING
1212 GROVE STREET
WYANDOTTE, MICHIGAN 48192
(313) 285-5150

FACTORY WORKERS WANTED

ALTHOUGH THERE IS NOW A STRIKE, this is
a good opportunity in the long run for those we
now hire. Permanent full time and part time.

- PHOTO COMPOSITOR — experienced on Vari-
typer equipment or COMP SET 4510 preferred.
- Tag Pressman
- Tag Packers

Apply in person at
30 West Barnard Street,
West Chester, Pa. 19382
between 9 A. M. — 12 Noon.
215-696-7020

Equal Opportunity Employer

MATAS & TURNER REALTY

501 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
486-2530

RITA MATAS — Broker — G.R.I. — C.R.A.
(CERTIFIED RESIDENTIAL APPRAISER)

ASSOCIATES

ROMA MAJOROVAS
ALGIS MATAS
DALIA ŠIRVAITIS
PETRAS MATAS
CAROL BAGGOTT
PATRICIA SAJOVEC
JONAS DUNDURAS
HOWARD TURNER — Attorney
Adv. VYTAS MATAS — teisinis patarėjas

WANTED OPERATOR-REPAIRMAN OR MAINTENANCE MAN

Experienced in Waterbury
Farrel Eyelet Transfer
Presses No. PC-110 & PC-20-10.
Good pay, all fringes.
Call 313-961-4034

(32-41)

Superior Savings ASSOCIATION.

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDĖLIUS

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
\$ 100,000.00

PASKOLOS TEIKIAMOS:

- namams pirkti,
- rezidenciniams ir komerciniams
pastatams statyti,
- namų remontams,
- kvalifikuotų studentų mokslui

Smulkesnių informacijų dėl taupomųjų indėlių
ir paskolų sąlygų teiraukitės

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS: Kasdien nuo 9:00 iki 4:00,
penktadieniais 9:00 iki 6:00;
šeštadieniais 9:00 iki 2:30.

ENGINEERS

AUTOMOTIVE SOFT TRIM

RESPONSIBLE FOR SEAT PATTERN DEVELOPMENT AND BE
KNOWLEDGE—ABLE AUTOMOTIVE SEAT DESIGN, SEW PROCESS
AND BLUE PRINT READING. CAPABLE OF WORKING WITH MIN-
IMUM SUPERVISION.

RETIREEES WELCOME

CALL CHESTER
313-894-7110 EXT. 259

(39-41)

POSITIONS AVAILABLE

Full time positions available for:

REGISTERED NURSES IN ICU, CCU, ER and NEUROLOGY

3-11; 11-7 and swing shifts available. Expand your nursing career at
Western Baptist Hospital. Contact Nola Courtney, RN, MSN, As-
sociate Director of Nursing.

ALSO NEED

REGISTERED PHYSICAL THERAPIST

APPLY CALL OR WRITE TO:

WESTERN BAPTIST HOSPITAL

2501 Kentucky Ave. Paducah, KY 42001
or phone 502-575-2200

(33-39)

Kūrėjų 'kūrėjai'

Aurelija Balašaitienė

Kam yra geriau pažįstamos kūrėjo-idealisto problemos, su kuriomis jis susiduria materialinės egzistencijos filosofija pagrįstame pasaulyje, jei ne žmogus, kuris - savo igimto talento įkvėptas - kuria estetiškes vertybes, be kurių žmonija liktų tik bedvasis, išdžiūvęs skeletas. Mūsų visuomenei jau yra gerai pažįstamas dr. Bronius Kazėnas - jaunas muzikas ir kompozitorius - pirmą kartą viešai mūsų visuomenėje pasirodęs kaip darbštus ir energingas pereinamųjų metų dainų šventės vienas iš dirigentų. Jau pereinamųjų metų rudenį turėjau malonumo susipažinti su 'Kūrėjų' muzikine pjesė - ar moderniai pavadinant 'miuziklu' - Kento Universitete, kur įvyko pirmas to veikalo skaitymas-rečitalis. 'Kūrėjams' libretą parašė jaunas, gabus ir ambicingas Kazėno kolega Douglas K. Pennington, jau pasižymėjęs kaip scenos veikalo rašytojas Manhattane, Cicinnati muzikos konservatorijos absolventas.

Kalbant apie patį veikalo turinį reikia pripažinti, kad jame yra apstu idėjinės medžiagos, labai gyvai, vietomis su humoru, pavaizduojant konkretų menininkų konfliktą su realaus gyvenimo sunkumais, neįvertinimu, žlugusiomis svajonėmis, nepalaužiamu 'vaivorykštės' siekimu. Jei pradžio pirmos scenos varginio butnamio-restoranėlio savininkas negali suprasti tų skolose paskendusiu, nuomos ne-

galinčių sumokėti menininkų, tai finale jis klausia: 'Ko vertas gyvenimas be tikslo ir be svajų?'.

S.m. rugsėjo 30 dienos vakare Lake Erie kolegijos C.K. Rickel teatre veikalo rėmėjams ir spaudos atstovams buvo sukurta spektaklis ir priėmimas, kurio metu buvo progos pasikalbėti su autoriais ir diskutuoti spektaklį. Bronius Kazėnas, savo lietuviškų šaknų neišsižadėjęs jaunuolis, į šį uždarą vakarą sukvietė amerikiečių teatro žinovus ir didoką būrį lietuvių, savo darbo rėmėjų bei įtakingų visuomenės atstovų. Jis ir jo kolega Douglas, abu už kūrybinį būvį kovojantys kūrėjai, yra reikalingi ne vien moralinės paramos, bet taip pat ir stipraus finansinio užnugario. Reikia tikėtis, kad mūsų tarpe atsirastų jo darbą įvertinančių, finansiniai pajėgių asmenų, kurie investuos pinigus, kad įgalintų jaunuosius kūrėjus įgyvendinti svajonę ir savo veiklą pastatyti didžiosiose Amerikos scenose. Toks atsieikimas neįmanomas be piniginių išteklių, atsižvelgiant į tai, kad tiek aktorių, muzikų ir kitų reikalingų profesionalų darbas turi būti apmokamas, patalpų nuoma sumokėta, kelionių išlaidos padengtos ... O kur gi jų pačių darbo atlyginimas? Turime atminti, kad tiek kompozitorius, tiek libretistas, jau nėra mėgėjai, atliekami po tarnybos metu užsiimamą kūrybinį darbą, bet

"Kūrėjų" antro veiksmo scena.

M. Žitkaus nuotr.

tikri profesionalai, kuriems jų darbas ir jo vaisiai turi tapti pragyvenimo šaltiniu.

Pritemdytoje Rickel teatro salėje, isipatoginę puikiose, minkštose sėdynėse, stebėjome 'Kūrėjus' - šį kartą jau ne rečitalio, bet sceninio pastatymo pavidale. Scenovaizdis, teikiantis visam veikalui pagrindinį foną, buvo įtikinančiai puikus, panaudojus ir modernios, ir tradicinės scenos dekoravimo metodus. Centre dominavo kuklaus restoranėlio vaizdas, kuriame nuolat triūsė geraširdiškas optimistas, sunkiai iš savo kuklaus butnamio ir restoranėlio išsiverčias Martin. Abipus scenos į viršų ir apačią vedantys laipteliai - su įvairiuose lygiuose minimalinėmis priemonėmis sukurtais vaizdais, kaip rašytojo mašinėlė ar balerinos treniruotės lazdomis - rodė dekoratoriaus sumanumą ir sugebėjimą su mažiausia priemonių paruošti foną mizanscenoms. Apšvietimas laiku ir tiksliai išryškino solistus ir scenos svarbiuosius momentus. Išgrynė Broniaus Kazėno sukurta muzika iš karto pagavo klausytojų ausį ir norejosi jos klausyti vis ilgiau. Pagaunanti melodija, originaliai atspindinti Broadway 'miuziklų' dvasią, sujungiant ryškų ritmingumą, pasikartojanti 'leitmotyva', su savitai išbaigtomis muzikinėmis frazėmis, lydėjo visą veiklą. Muzika, vietomis sentimentali, ryškiai ritminga ir melodinga, pasižymi vientisumu, išvengiant mo-

notoniškų pasikartojimų, vietomis klausytojus vertė kūno judesiais jai pritarti ar net niūniuoti. Perėjimas iš komiškų momentų į sentimentalius ar aistringą temperamento pasireiškimus buvo puikiai išlyginti ir derinosi su teksto mintimi bei nuotaika. Pats spektaklis, panaudojant ne profesionalines jėgas, turėjo ir trūkumų tiek dialoguose, tiek dainavime. Vietomis aktoriai greitai kalbėjo suliedami žodžius ir publikai neperduodami teksto taip, kad jis būtų suprantamas. Jauniems kai kurių solistų balsams trūko geros muzikinės mokyklos ir net kokybinės balsų medžiaga nebuvo labai aukšto lygio. Dėl režisūros efektų galima būtų ginčytis, žiūrint grynai iš asmeniškio skonio taško. Kai kurios scenos nušvito deimantiškais, kai kurios buvo chaotiškai sudarkytos, judesiais, palaidu lakstymu išblaškant žiūrovą ir nesuteikiant logiškos veiksmo krypties ar išryškavimo. Atrodo, kad kai kas surežisuota vien sensacijai sukelti, bet ne dinamiškai iššaukti. Tačiau paskutiniame veiksmo, kai iš rankų į rankas buvo grobdomas lagaminėlis su pinigais, sumanios režisūros dėka veiksmas vyko be žodžių. Viena iš pagrindinių aktorių, aistringa ir talentinga Lucy buvo nereikalingai sušaržuota, neįtikindama žiūrovo kaip nepasisekimus einantis talentas. Jos žaibuojančios akys, staigūs ir aštrūs judesiai išliko vienodi per visą veiklą, nežiūrint to, kad pagal veikalo turinį ji išgyvena ne vien didelio džiaugsmo aukštumas, bet ir tragišką nusivylimo bedugnę, kai būsimos karjeros Broadway šviesų pažadai sutrupėjo neskrupulingo apgaviko rankose. Savaiame suprantama, kad spektaklio išviršiniai trūkumai nemenkina paties kūrinio nei literatūrinės, nei muzikinės vertės. Gaila, kad finaliniam duetui nuskambėjus, publika neįvertino paskutinio piano solo, kuris spektaklį apvainikavo nuostabiai gražia, beveik lyriškai nuteikiančia muzika. Dauguma, neišklausę paskutinių akordų, pradėjo skirstytis, ar garsiai kalbėti. Žiūrovai, spektakliui pasibaigus, gyvai jį diskutavo, pri-

pažindami, kad 'Kūrėjai' yra vertingas veiklas, kurio išpopuliarinimą reikia visomis išgalėmis remti. Atsižvelgiant į tai, kad didelė dauguma Broadway statomų muzikinių veiklų pasižymi savo turinio lėkštumu, 'Kūrėjai' savo minties gilumu patenkins ir daugiau iš teatro reikalaujančius žiūrovus. O moderniu humoro panaudojimu, žmogiškųjų silpnųjų pajuokimu ('drusus' policininkas, pasiryžęs mirčiai narsiai pažiūrėti į akis, puola į paniką susidūręs su ... tarakonu) jis patiks ir tiems, kurie teatrams nestato aukštų intelektualinių reikalavimų. Tie du elementai turėtų užtikrinti Kazėno ir Pennington kūrinio pasisekimą, jie jiems bus sudarytos sąlygos 'Kūrėjus' išsiųsti į didžiąsias scenas.

Dr. Bronius Kazėnas ir Douglas K. Pennington "Kūrėjų" autoriai ... M. Žitkaus nuotr.

Amber Gintaro Galerija

505 East 185 Street • Euclid, Ohio 44119

Tel. (216) 531-3500

PAVEIKSLŲ ĮRĖMAVIMAS

Didelis pasirinkimas medžio išdirbinių, gintaro, įvairių MENO darbų.

Atidaryta kiekvieną dieną 10:00-5:00 val. vak.

(Išskyrus pirmadienį).

SEW OPERATORS

Must be experienced in complete automotive seat process. Knowledge of Overcast-111 and 300W commercial machines.

Call Chester
(313) 894-7110,
Ext. 259
(39-41)

ELECTRICAL ENGINEER MACHINE TOOL P.L.C.

Experience
Excellent benefits.
MEGATRONIX, INC.
(313) 296-6660

PROTOTYPE

Metal fabricating, flat stock, capable of making tooling to form metal prototype and short run parts. Experience required. Tec-3 Prototypes Inc.

(313) 463-4000 (38-46)

OPPORTUNITY FOR

PHYSICAL THERAPIST, immediate opening for a staff physical therapist w/ Tex. license or eligibility for Tex. license. New graduates welcome. We offer exc. benefits & competitive salaries. Call or send resume to: Vicki Arnett, Director of Physical Therapy, Navarro Regional Hosp., 3201 W. Hwy. 22, Corsicana, Tx. 75110 (214) 872-4861. HCA/EOE (39-41)

Pianistė Barbara Klanowska ir sol. Aldona Stempužienė supažindinime su nauja plokštele. Sol. Aldonos Stempužienės koncertas ir jos naujosios dainų plokštelės sutiktuvės įvyks spalio 13 d. 4 val. p. p. Dievo Motinos parapijos salėje. Koncertą rengia Dievo Motinos parapija. V. Bacevičiaus nuotr.

DAINUOJANTI POEZIJA

Nedideliame Clevelando spaudoje ir visuomenės atstovų būreliui susirinkus Lietuvių Namuose, teko susipažinti su ketvirtąja Aldonos Stempužienės-Švedienės dainų plokštele, kuri netrukus pasirodys viešojoje rinkoje. Aldona, padėkojusi svečiams už jų atvykimą, tarė trumpą žodį, paaiškindama savo naujos plokštelės leidimo tikslą ir jos pačios svajones. "Mano gyvenimo svarbiausia misija yra lietuviškų dainų puoselėjimas. Ši kartą plokštelės repertuarą sudaro lietuvių poetų eilėraščiai — pavadindama ją plokštele "dainuojančios poezijos" vardu"... Solistė prisipažino visada pasirenkanti sunkų kelią, bet pasiekianti savo tikslo. Plokštelės išleidimas yra brangus ir komplikotas uždavinys, reikalaujantis ne vien lėšų ir talkos, bet didelio pasiruošimo. Reikėjo ieškoti mecenatų, kurių pats pirmasis Clevelande yra Petras Milašius, o Chicagoje Valdas Adamkus. Ingrida Bublienė taip pat pranešė džiugą žinią, kad plokštelę parems ir Lietuvių Fondas. Algimanto Mackaus leidykla išleido skoningą leidinį, turiningą

priedą prie plokštelės albumo. Aldona tikisi visuomenės paramos, nes mecenatai padengė tik pusę leidimo išlaidų. Šiuo tarpu plokštelės platinimui dar nėra paruošto plano. Ją galima bus įsigyti Aldonos Stempužienės koncerto metu, kuris įvyks š. m. spalio 13 dieną Dievo Motinos parapijos salėje.

Juozas Stempužis, daug prisidėjęs prie plokštelės paruošimo, painformavo, kad toji plokštelė esanti pagaminta naujai išrastu ir patentuotu metodu Europoje, (Europadisk, Inc.), kuris įgalina įrašyti tiesiai į metalinę plokštelę, nebenaudojant ligšiolinio komplikoto iš vienos medžiagos į kitą garso perkėlimo proceso.

Plokštelėje įdainuotos lietuvių kompozitorių dainos: Sasnausko, Tallat-Kelpšos, Gruodžio, Jakubėno, Banaičio ir J. Švedo. Pianinu kaompanuoja profesionalė akompaniatorė Barbara Klonowski. Paklausta nuomonės apie lietuvių kompozitorių muziką, ji pareiškė, kad jie esą stiprioje Vakarų įtakoje, kaip Brahmsio ir kitų. Jai stiprų įspūdį daranti Jono Švedo muzika. "Eilinis klausy-

tojas turi persikelti į sunkesnę plotmę, kurioje yra taip pat ir romantikos, bet giliai graudu ir jausminga. Techniškai jis pianistui stato aukštus reikalavimus". Barbara yra patyrusi akompaniatorė, paskutinių penkerių metų laikotarpyje pastoviai akompanavusi plokštelių įgrojimams, akompanuoja solistams scenoje ir per televiziją.

Pavarčius dailaus formato leidinį, galima susipažinti ne vien su solistės ir akompaniatorės biografijomis, bet taip pat su dainų kompozitoriais. Tekstą paruošė Emilija Sakadolskienė. Plokštelės viršelis yra keturių spalvų, sukurtas dailininko Petro Mikalajūno. Prie techninio plokštelės apipavidalinimo daug prisidėjo Aldonos sūnus Linas Stempužis. Iliustracijoje galima simboliškai daug ką įžiūrėti — tamsiame nakties dangaus fone mirga tūkstančiai smulkių žvaigždžių. Viena, iškilusi virš visų, siekia dangų skrodžiančios kometos, o žemai debesyse paskendęs žemės rutulys atrodo toli atitrūkęs nuo virš jo degančių žvaigždžių ir lekiančių kometų... Ar tai nėra pačios solistės siekių simbolika?

A. Balašaitienė

• PERKANT IR PARDUODANT NAMUS prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

APDRAUDOS reikalais geriausius patarimus gausite kreipdamiesi į OBELENIŲ apdraudos įstaigą — 6181 Mayfield Road, Suite 203, Mayfield Hts., Ohio 44124. Skambinti ZENONUI arba ŠAULIUI (216) 442-6810.

Neringos skaučių tuntas Clevelande turi naują tuntininkę. Buvusi tuntininkė D. Vodopalienė, baigusi kadenciją, rugsėjo 30 d. pareigas perdavė naujai tuntininkei vs Elenai Nainienei. Nuotraukoje tunto skautės su vadovais: dvasios vadas ps kun. G. Kijauskas, ps D. Vodopalienė, LSS Vyr. skautininkė vs S. Gedgaudienė vs E. Nainienė ir dešinėje skautininkių draugovės pirm. ps I. Civinskiene. V. Bacevičiaus nuotr.

LIETUVIO VADOVYBĖ

ARIENS PRESEASON PRICE FREEZE.

Buy this week and save on the Ariens electric ST2 + 2E.

- 120 volt Briggs & Stratton electric motor
- 2-stage power - throws more snow farther (3' to 25')
- Wide 220 degree chute rotation
- Folding handlebars for easy storage
- Self-propelled action
- 2 year warranty (includes engine)
- 20" snow clearing width
- Local service and parts

NOW \$399
SAVE \$100

SPECIALĖ NUOLAIDA LIETUVIAMS

Ariens

THE EASY CHOICE FOR TOUGH CUSTOMERS.

4seasons

WINTER • SPRING • SUMMER • FALL
AS THE SEASONS TURN...TURN TO 4 SEASONS

4200 Mayfield Rd., Cleveland, Oh. 44121
Telef. (216) 382-9090
ANICETAS STRIMAITIS - Manager

NOTARY PUBLIC

JUOZAS MIKONIS — Realtor
savininkas

EAST SHORE REALTY

866 East 185 Street, Cleveland, Ohio
Telef. office 481-6900, res. 531-2190

Mums reikia namų Cuyahoga, Lake ir Geauga apskrityse, ypač East 185 gt. — Neff Road.
Norintieji pirkti ar parduoti prašome kreiptis į mano įstaigą.

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Prof. dr. Rimvydas Šilbajoris pokalbyje su Tėvynės Garsų radijo vedėju Juozu Stempužiu apie išeivijos kultūrinius rūpesčius. Ohio lietuvių gydytojų draugija 29-tąją \$1,000 kultūrinę premiją paskyrė Dr. R. Šilbajoriui už jo mokslinius straipsnius ir knygas lituanistikos klausimais. Dr. D. Degėsio nuotr.

BALFO VAJUS

BALFO Clevelando skyriaus valdyba š. m. spalio 1 d. pradėjo metinį aukų vakarą. Jūs gavote Balfo laiškus su vokais, prašant aukų. Ne visų šeimų mes turime adresus, todėl kurie laišku negavote, ypač iš tolimesnių vietų, kaip Warren, Akron, prašome atsiliiepti ir atsiųsti auką paštu arba įteikti bet kuriam valdybos nariui. Ypač mes pasigendame Balfo rėmėjų tarpe jaunesnės kartos lietuvių, kurie čia baigė mokslus ir gyvena savistoviai.

Jau 41 metai kai BALFO organizacija gyvuoja. Remkime ją ir toliau. Visad yra ir bus pasaulyje beturčių, nelaimingų ir alkanų lietuvių, kurie reikalingi pagalbos.

Mes pageidaujame, kad aukas siųstumėte paštu, tačiau taip pat aukas galima įteikti sekmadieniais po pamaldų prie abiejų parapijų. Kadangi yra kitų organizacijų ir rinklavy, norime Balfo vakarą baigti iki lapkričio 1 dienos.

Aukos Balfui atleidžiamos nuo mokesčių. IRS Idenif. No. 11-1630910. Už auką iš anksto dėkojam.

Šių metų Balfo Clevelando skyriaus valdyba: Edwardas Stepas, Stasys Mačys, Antanina Puškoriūtė, Beatrice Pautienienė ir Albinas Karsokas.

KULTŪRINĖS KNYGOS SUTIKTUVĖS

Š. m. spalio 27 d., sekmadienį, tuoj po pamaldų 12 val. Lietuvių Namuose įvyks Jūratės Statkutės de Rosales knygos "Baltų kalbų bruožai Iberų pusiasalyje" sutiktuvės.

Iš Venezuelos atvyksta ir pati knygos autorė.

Daugelis lietuvių pažįstame iš jos spausdinamų idomių straipsnių Dirvoje. Visi kviečiami susipažinti su iškilia lietuvių tautos kultūrininke ir išgirsti jos gyvą žodį. Džiugu būtų matyti gausų atsilankymą jaunimo, kuris rastų atsakymą į dažnus svetimtaučių klausimus apie lietuvių kalbą, kilmę. Savo dalyvavimu pa-

HAMILTONO IR TORONTO LIETUVIAI TEATRALAI

ATVYKSTA Į CLEVELANDĄ IR SUVAIDINS

A. RŪKO KOMEDIJĄ

"VIENO KIEMO GYVENTOJAI"

IR

A. ŠKĖMOS PJESĖ "VIENĄ VAKARĄ"

VAIDINIMAS ĮVYKS

š. m. spalio 19 d., šeštadienį, 7:30 val. vak.

DIEVO MOTINOS PARAPIJOS SALĖJE.

Bilietus platina: J. Čyvas — tel. 481-5970, St. Butrimas — tel. 481-2130 ir sekmadieniais po pamaldų Dievo Motinos parapijos svetainėje.

Clevelando ir apylinkės lietuviai maloniai kviečiami atsilankyti.

LB OHIO APYGARDOS VALDYBA

Hamiltono ir Toronto aktoriai atvyksta į Clevelandą ir spalio 19 d. Dievo Motinos parapijos salėje suvaids A. Škėmos ir A. Rūko veikalus. Nuotraukoje sėdi iš kairės: Aldona Toraitienė, Aldona Dargytė-Biškevičienė, rež. Elena Dauguvietytė-Kudabienė, Laima Mačionienė. Stovi: Kazimieras Mikšys, Kazimieras Bungarda, Dalia Jonikaitė, Stepas Ramanauskas, Vytautas Štuikys, Petras Imbrasas. Trūksta Marijos Kalvaitienės.

remsime didžias pastangas, kurie savo laisvalaikį skiria lietuvių tautos gyvybės išlaikymui.

Sutiktuves rengia Clevelando Skautininkų Draugė.

• "Skaniausių cepelinų pasaulyje" pietūs bus ruošiami spalio 13 d., šv. Jurgio parapijos salėje po 10:30 val. Sumos. Tikslas — sudaryti sąlygas visiems

pasigardžiuoti "skaniausiais cepelinais pasaulyje", žįstamais, tuo pačiu paremiant parapiją. Laukiame skanėstais, ir prie kavos visų šiuose ypatinguose piepuoduko ir saldumynų patuose!

CLEVELAND ŠAULIŲ 15 METŲ SUKAKTUVINIS

MINĖJIMAS-BANKETAS

įvyks š. m. spalio 12 d.,

šeštadienį, 7 val. vak.

LIETUVIŲ NAMŲ DIDŽIOJOJE SALĖJE.

Meninę programos dalį atliks pirmą kartą Clevelande Baltimorės vienetas "AIDAS".

Šokiams gros geras "OASIS" orkestras.

Skani vakarienė — vertinga loterija.

Bilietai — 15 dol. asm. arba stalus po 10 asmenų prašome užsisakyti pas Norą Braziulienę tel. 486-9944, Stepą Butrimą telef. 481-2130 ir abiejų kuopų valdybos narius.

Visi maloniai kviečiami.

Minėjimo rengimo komitetas

DABAR IŠ CLEVELANDO!

Vyksime į Lietuvą, į jūsų pasirinktą miestą, už žemiausią kainą buvusią iki šiol! Paskambinkite mums — susitikime!

VIP TRAVEL SERVICES, INC.

Tel. (216) 951-2232

meat

PORK BONERS

Ham, butts, and loins. Experienced only need apply.

Call (313) 832-6080

E.O.E.

(38-44)

PRESSMAN/W-North American Communications is looking for an exp'd pressman/w on Harris, Schriber, series 1000 equipment pref.

We are installing a 22x32, 5 color roll-to-roll, roll-to-fold, roll-to-sheet & we are looking for a top notch printer with complete background in pre-press, proofing, etc. This individual should have managerial capabilities to train & supervise a full 3 shift operation. We are located in the beautiful mountains of South Central PA. Salary & benefits commensurate w/your ability. Send resume to: North American Communications, Phil Sikenik/Human Resources Manager, PO Box 39, Duncansville, PA 16855. No phone inquiries please.

DIRVA

Smuikininkė Brigita Pumpolytė-Kasinskienė atliks programą Dirvos sukaktuviniame pokilyje spalio 12 d. Jaunimo Centre Chicagoje.

• John Kancevičius, Lawrence, Mass., didelis Dirvos rėmėjas, kasmet paremiąs laikraštį stambesne suma, dabar Dirvai švenčiant 70 metų sukaktį atsiuntė 999 dolerius linkėdamas Dirvai ilgą amžių, eiti pirmyn už laisvą ir nepriklausomą Lietuvą.

Dėkojame už auką ir linkėjimus.

• Lietuvių Tautiniai Namai Chicagoje, Dirvai švenčiant 70 metų sukaktį, padidino savo įnašą Vilties draugijoje, per izd. J. Andrašiuoną atsiunčiant 400 dol. Ačiū.

• Povilas Dargis, SLA Pildomosios Tarybos prezidentas, gavo iš Baltųjų Rūmų kvietimą dalyvauti spalio 17 d. konferencijoje,

kurioje prezidentas Reaganas kalbės aktualiais JAV politikos klausimais.

• A. a. Izabelė Blauzdžiūnaitė-Motiekaitienė, buvusi Lietuvos operos solistė, sulaukusi 76 m. amžiaus, po sunkios ligos š. m. rugsėjo 28 d. mirė Chicagoje. Palaidota spalio 2 d. šv. Kazimiero lietuvių kapinėse. Nuiliūdime liko sūnūs Manigirdas ir Ramūnas su šeima bei kiti artimieji.

• Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos susirinkime rugsėjo 28 d. buvo išrinkta 2 metams nauja valdyba šios sudėtis: dr. Dainius Degėsys, dr. Juozas Šonta, dr. Vytautas Maurutis, dr. Giedrė Matienė ir dr. Danielius Degėsys.

• Nepraleiskite progos plaukti didžiausiu pasaulyje keleiviniu laivu — S. S. NORWAY. Kelionę laivu organizuoja Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga. Plauksime sausio mėn. 11-18 d. d. iš Miami, Floridos. Sustojimai bus St. Thomas, Nassau ir Great Stirrup Cay (laivo linijos privati sala). Registracija vyksta iki spalio mėn. 15 d. — gauta papildomų vietų. Dėl

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

TOOL ROOM-MACHINIST

Minimum 5 years experience on lathes, grinders, drill press and Bullard. Salary commensurate with experience. Apply in person Mon.-Fri. 9 A.M.-11 A.M.

CLEPRO INC.
6800 UNION AVE.
CLEVELAND, OHIO 44105
(54-57)

DIRVOS SUKAKTUVINIS POKYLIS

IVYKSTA Š. M. SPALIO 12 D., ŠEŠTADIENĮ,
JAUNIMO CENTRO SALĖSE, CHICAGOJE.

MENINĘ PROGRAMĄ ATLIKS ŽINOMI MUZIKAI —

**smuikininkė BRIGITA PUMPOLYTĖ ir
gitaristas JUOZAS ANTANAS KASINSKAI**

Kokteiliai nuo 6 val. vak. apatinėje salėje, meninė programa ir vakarienė 7 val. vak. didžiojoje salėje.

Šokiams groja neolituonų orkestras, vadov. ALGIO MODESTO.

Bilietai gaunami: Vaznelių prekyboje, 2501 W. 71st Street, telef. 471-1424 ir pas komisijos nares: Jolandą Kereliene, telef. 257-2558 ir Filiną Braunienę, tel. 476-3525.

Visi kviečiami dalyvauti ir nuotaikingai praleisti vakarą.

DIRVOS 70 METŲ SUKAKČIAI
PAMINĖTI KOMITETAS

Dirvos 70 metų sukakčiai paminėti vajus

Atsiliepdami į Dirvos 70 metų sukakčiai paminėti atsišaukimą, sukelti Dirvai paremti 70,000 dol., aukojo šie asmenys:

John Kancevičius, Lawrence, Mass.	999.00
Lietuvių Tautiniai Namai, Chicago, Ill.	400.00
Dr. K. Bobelis, St. Petersburg, Fla.	
(anksčiau davė 100 dol.)	100.00
Lietuvių šaulių Sąjungos Tremtyje	
Centro valdyba	100.00
Ed. Leleiva, Richmond Hill, N. Y.	15.00
Standard Federal Savings, Chicago, Ill.	100.00
Dr. Valdemaras Bergas, Columbus, Ohio	50.00
Mečys Aukštuolis, Richmond Hts., Ohio	50.00
Viktoras Kažemekaitis, Racine, Wisc.	50.00
Emil ir Julia Sinkai, Santa Monica, Ca.	200.00
Juozas ir Viktorija Bagdonai,	
Woodhaven, N. Y.	25.00
V. M. Stručiai, Los Angeles, Ca.	20.00
Vincas Stokas, Los Angeles, Ca.	10.00
ARC Machine Inc., M. Gedgaudas ir L.	
Reivydas, Panorama City, Ca.	100.00
Jonas šiaučiuonas, Cicero, Ill.	25.00
Jonas Smailys, Omaha, Nebr.	15.00
Dr. Ona ir Juozas Vilpišauskai,	
Brooklyn, N. Y.	10.00
Albinas ir Vita Markevičiai, Santa Monica, Ca.	
(anksčiau davė 100 dol.)	100.00
S. P. Petravičius, Rancho Palos Verdes, Ca.	50.00
X. Y., Panorama City, Ca.	100.00

REMKIME TAUTOS FONDA

nes tik nuo mūsų priklauso kiek esame pajėgūs ginti ok. Lietuvos bylą laisvajame pasaulyje.

Neužmirškime LIETUVOS LAISVĖS IŽDO pagerbdami savo artimųjų atmintį ar tvarkydami savo palikimų reikalus.

Jūsų auka TAUTOS FONDUI paremia ELTA biuletenių leidimą 6 kalbomis ir padeda skleisti informaciją apie tikrą padėtį ok. Lietuvoje.

Visos aukos atleidžiamos nuo federalinių mokesčių

TAUTOS FONDAS
LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION, INC.
P. O. Box 21073
Woodhaven, N. Y. 11421

Voice of America seeks candidates with fluency in Lithuanian and English to work in Washington, D. C. as foreign language broadcasters. Positions require a background in broadcast journalism or related experience, such acting as translating, interpreting, lecturing or acting in the Lithuanian language, or teaching the Lithuanian language above the high school level. Candidates must have a voice suitable for shortwave broadcasting. A translation and voice examination are required. Starting salary: U. S. Dols 21,804 to 26,381 per year. Interested candidates are requested to submit detailed resume or other background information, or standard government application SF-171, in English, to:

VOICE OF AMERICA
Office of Personnel, Room 1192
330 INDEPENDENCE AVENUE,
S. W. WASHINGTON, D. C. 20547

V. O. A. is an equal opportunity employer

(38-40)

tolimesnės informacijos kreiptis pas Vidą — AMBER TRAVEL SERVICE, 11745 Southwest Highway, Palos Heights, Ill 60463. Tel. 312-448-7420.

• Kaip lietuviškai mokytis priešmokyklinio amžiaus vaikus, kaip tai daryti lengvu būdu ir kai liet. vaikų

darželis ar mokykla nepasiekiamas? Šia tema kalbės patyrusios priešmokyklinio amžiaus mokytojos D. Petrutytė ir A. Skrupskelienė švietimo tarybos rengiamoj vakaronėj spalio 18 d., penktadienį, 7:30 val. vak. Jaunimo centro kavinėje. Visi kviečiami. Po programos kavutė.